

Mak Jisas Krais MİNİM Tep ak Mak ñu kıl tıkak

*Jon Bi Ñig Pak Ñeb ak God mİNİM ag ñoligip
(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)*

- ¹ Jisas Krais, God Ñi ne mİNİM tep ak agníg gebin. ² God bırarık nep Ñi ne Jisas Krais nop mİNİM agak rek, bi God mİNİM agep Aisaia, mİNİM nıbak God MİNİM ñu kıl tıkıl agak,
“Nıñjan! Bi mİNİM yad dad ameb ak, ned ag yoken amił,
kanıb nep ak lig gi tep gìnigab.
- ³ Bi nıbak, karıp lım bin bi konjai ma midebal,
mİN mab kab nep mideb nab sıñjak am mıdıl,
sık agıl agnígab,
‘Bi Kıt ak apebi! Kanıb mak kılan kıyan gi
mıdonımın okok,
dım gol pilis gi mıdonımın okok, pıñıl pag
tep gìnimib,’ agnígab,” agak.
- ⁴ God mİNİM agep bi nıbak ned nıb agak rek nep me, Jon bi ñig pak ñeb ak amił, karıp lım bin bi konjai ma mıdeligipal, mİN mab kab nep mıdoligip nab sıñjak mıdeklı nıñlıg gi, bin bi okok apel, kırop mİNİM ag ñıl agoligip, “Tap si tap tımel gıpım okok, tari gìnig ñig gıpın, agıl, kırıg gem, yad nıbep ñig pak ñen, God tap si tap tımel gıpım okok nıñıl kırıg gìnigab,” agoligip.
- ⁵ Ne nıb agek nıñlıg gi, bin bi karıp lım Judia yokop nıb okok mıdelak okok abe, Jerusalem bin

bì mìdelak okok abe, kiri magılsek mìnım nop ak nijenig amniłak. Amıl, tap si tap tımel göligipal okok, ag misen lel, Jon krop ñig Jodan nab sijak ñig pak ñak.

⁶ Pen Jon walij ne ak, kaj kamel kas dıl gılak walij alap yimıl, kaj kau wak sib nag nab sijak pog loligip. Tap ñineb ne ak, joŋ golbił ak abe, bom ñig ak abe ñiboligip.

⁷ Ne bin bì okok krop agoligip, “Bì yip sain apeb ak, ne yad rek mer; ne bì kib yib, yad bì s̄ikol. Yad nop nijen nabiñ giniğab. Yad amıl ulep sijak kogim yimıl tob tırıp ne ak nag wiśbnim rek ma lıp.

⁸ Yad nibeñ nep pak ñebin ak pen ne apıl, nibeñ Kaun Sıñ ak nep pak ñinigab,” agak.

*Jon Jisas nop ñig pak ñak
(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22)*

⁹ Pen ñin alap, Jisas Nasaret taun, karip lim Galili Propins mìdoligip ak kiriñ gıl, Jon midek sijak apek, Jon Jisas nop ñig Jodan nab sijak ñig pak ñak.

¹⁰ Nop ñig pak ñek, Jisas ñig gol sijak alan amıl nijak, seb kab ar alan pag yikek, God Kaun ak yakır tıbaglem rek, Jisas nop ug gi owak.

¹¹ Ñig gıl ug gi apek nijlig gi, mìnım alap seb kab ar alan sijak ñib apıl agak, “Nak Ñi mìdmagıl yad yib. Nep nijen, yip tep yib giip,” agak.

*Seten apıl Jisas nop neb neb gak
(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)*

¹² Pen won nıbak nep, God Kaun ak Jisas nop ag yokek, mıñ mab kab nep mıdoligip nab okok amił,

¹³ ñın aknıb ñın juıl omal (40) sıňak mıdeklar. Nıb okok mıdeklar nıňlıg git, Seten, “Jisas nop gen, mınım yıp ak kisen git, tımel gan,” agıl, apıl agoligip. Karıp lım mıdoligip mıgan nıbak ke kain tap okok nep mıdoligip. Pen ejol okok apıl, Jisas nop kod mıdeligipal.

Jisas God mınım tep ak ag ñı mıdeklar

¹⁴ Pen kisen gapman bı kıb Herod Jon nop mıñ lak nıňıl Jisas ne karıp lım Galili Propins amił, God mınım tep ak bin bı okok kırop ag ñıňlıg git agak,

¹⁵ “God bin bı dıl kod mıdenigab ñın per kod mıdeligipim ak, mıñi owıp! Tap si tap tımel gipim ak, tari gınig nıg gipin agıl kırıg gınımib, God mınım tep ak nıňıd ageb, agıl, nıň dınimib,” agak.

Jisas bı ne omal omal dak

(Mat 4:18-22)

¹⁶ Jisas Ñıg Cöb Galili gol sıňak padıklıg git, nıňjak, bı kıbsal dep mamıl mal, kıbsal dır, agıl, uben alap dı ñıg nab eyan yokıl mıderek. Bı mamıl nıb mal yıb kırı mal ak, Saimon eip Edru eip.

¹⁷ Jisas kırop mal nıňıl agak, “Aper, yad eip ajıl, yad nırep mal ag ñı tep gen, bin bı dep bı omal mıdenigair,” agak.

¹⁸ Jisas agek, nıňıd ageb agıl, dai uben okok kırıg git, Jisas eip amnírek.

19 Pen Jisas yokop s̄ikol won alap am̄ıl n̄ıŋak, Sebedi n̄ı ne Jems eip, Jon eip n̄ıg magöb m̄ıgan ak m̄ıdlıg ḡı, uben p̄ıg ḡı r̄ıkak tam ak, n̄ag dör ḡılıg ḡı m̄iderek.

20 Jisas k̄ırop mal n̄ıŋıl agak, “N̄ıri mal owir e!” agak. Jisas n̄ıb agek, k̄iri mam̄ıl mal n̄ıŋıl, nap nop wög ḡı n̄eb b̄ı ognap eip k̄ırop n̄ıg magöb ar s̄ıŋak k̄ırıg ḡıl, Jisas eip amn̄irek.

K̄ıjeki b̄ı alap nop aban n̄agak ak, Jisas ag söy yokak

(Luk 4:31-37)

21 Pen k̄iri taun s̄ikol Kapaneam am̄ıl, Juda God nop sobok gep n̄ın ak, Jisas Juda mogım gep karıp n̄ılık m̄ıgan eyan am̄ıl, God M̄ınım ak ag n̄ek,

22 bin b̄ı okok n̄ıŋıl, pak ju d̄ıl aglak, “God lo m̄ınım ag n̄eb b̄ı okok agebal rek ma ageb; ne b̄ı k̄ıb yıb n̄ıŋ tep ḡıl agebal rek ageb,” aglak.

23 Pen magıl n̄ıbak, b̄ı k̄ıjeki aban n̄agak b̄ı alap, mogım gep karıp n̄ılık m̄ıgan n̄ıbak apjakıl bleble ḡıl agak,

24 “Jisas b̄ı Nasaret n̄ıb! Nak c̄inop tarı ḡıniğ opan? C̄inop k̄ıjeki okok n̄ag pak l̄ıniğ opan aka? Yad nep n̄ıpin, nak God N̄ı Sıŋ ne ak,” agak.

25 Agek, Jisas pen k̄ıjeki b̄ı n̄ıbak aban n̄agak ak nop m̄ınım k̄ılıs agıl agak, “M̄ınım ma agan! B̄ı ak nop k̄ırıg ḡıl, m̄ıs amnoŋ!” agak.

26 Jisas n̄ıb agek, k̄ıjeki n̄ıbak b̄ı ak nop d̄ı jep jep d̄ıl, s̄ık gaul ḡıl, söy amnak.

27 Jisas n̄ıg gek, bin b̄ı m̄idelak okok wal yıb agıl, m̄ınım ag n̄ıŋ ag n̄ıŋ ḡıl aglak, “Ak tarı? B̄ı aul m̄ınım k̄isen n̄ıb alap dapıl ag n̄eb. Ne b̄ı k̄ılıs

sek. Kijeki kiyob n̄ılık okok m̄inim ne d̄il ageb rek gebal,” aglak.

²⁸ Bin b̄i okok n̄ib aglıg gi, Jisas kijeki kiyob n̄ılık ag söj yokak m̄inim n̄ibak, karip l̄im Galili okok maḡlsekl̄ag n̄el amnak.

*Jisas gek, Saimon nībor nop komīn̄ lak
(Mat 8:14-15; Luk 4:38-39)*

²⁹ Pen Jisas, Jems, Jon, Saimon, Edru, kiri Juda mogim gep karip ak kırıg gi, söj amıl, Saimon eip n̄imam Edru eip karip kiri ak amnīlak.

³⁰ Karip amjakel, Jisas nop aglak, “Saimon nībor ne m̄ib gon̄ ak mab rek yinek, kın m̄ideb,” aglak.

³¹ Agel, Jisas amıl n̄inmaḡl k̄id ne ak d̄il d̄i warık n̄ek n̄in̄lig gi, wak ne mab rek yinek ak komīn̄ lak n̄in̄ıl dai tap maḡl k̄rop n̄ak.

*Jisas gek, bin b̄i kōjai nep komīn̄ lak
(Mat 8:16-17; Luk 4:40-41)*

³² Pen p̄ib pañid amnak maḡl ak, bin b̄i tap gak okok abe, bin b̄i kijeki abañ n̄agak okok abe, Jisas gek komīn̄ lañ, agıl, Jisas m̄idek s̄ı̄nak dolak.

³³ Taun s̄ı̄kol Kapaneam bin b̄i okok maḡlsekl̄ ap̄ıl, karip k̄ijoñ wagın söj k̄id eyan̄ ar n̄in̄ m̄idel n̄in̄lig gi,

³⁴ bin b̄i kōjai nep tap ke ke gak okok, Jisas gek, komīn̄ lak. Kijeki kiyob n̄ılık abañ n̄agak okok kojai nep ag mis yokak. Pen kijeki kiyob n̄ılık n̄ib okok, Jisas nop b̄i an, n̄in̄ tep gīlak rek, Jisas k̄rop, “M̄in̄im ma gīm,” agıl, ag mis yokak.

*Jisas mīgan alap ke amīl, Nap nop sobok gīlig
gī mīdek
(Luk 4:42-44)*

³⁵ Mīnek, Jisas kīslīm sek yīb warīkīl, karīp kīnak ak kīrīg gīl, taun nībak abe kīrīg gīl, am mīgan alap ke amīl, Nap nop sobok gīlig gī mīdek.

³⁶ Pen bī ne Saimon, bī ne ognap eip, Jisas akal, agīl, nop pīyo nīnīg amnīlak.

³⁷ Jisas nop pīyo nīnīg dam nīnīl aglak, “Bin bī magīlsek nep akal, agīl, pīyoebal,” aglak.

³⁸ Nīb agelak, Jisas agak, “Cīn karīp tīrīg tīronj ognap sek ulep sīnāul amnīn. Yad opin ak, bin bī karīp līm mīgan tīgonj tīgonj kīrop mīnīm ag nīnīm, agīl, opin,” agak.

³⁹ Nīb agīl, karīp līm Galili nab okok gī taglīg gī, am Juda mogīm gep karīp mīgan okok amīl, God Mīnīm ag nīlīg gī, kījeki kīyob nīlīk bin bī kīrop abanj nīagak okok ag söj yokak.

*Jisas, soi sapeb lak bī alap gek, mīlep gak
(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)*

⁴⁰ Soi sapeb lak bī alap, Jisas mīdek sīnāk apīl, kogīm yīmīl, agak, “Nak soi yīp ak komīnī lanj, agenīgan ak, komīnī līnīmīn,” agak.

⁴¹ Nīb agek, Jisas nop yīmīg nīnīl, nīnīmagīl parsek līl, bī nībak nop dī nīnīl, agak, “Yau, gīnīgain. Komīnī lan,” agak.

⁴² Nop dī nījek, dai soi sapeb lak ak ulek līl komīnī lak.

⁴³⁻⁴⁴ Pen Jisas bī nībak nop mīnīm kīlīs agīl agak, “Kanīb nab okok bin bī ognap kīrop nīnīl, Jisas yīp gek komīnī līp, agīl, ma agnīmīn. Yīpīd

gıl nep amıl, bı God nop tap sobok gep ak nop mıt̄b goj nak ak yomıl, agnımın, ‘Soi sapeb yad ak komiñ lıp,’ agnımın. Nıb agıl, Mosıs ned agak rek, tap ognap dam bı God nop tap sobok gep bı ak ūnenımın, ne pak God nop sobok gi ūnek me, bin bı okok, bı ak mıt̄ni komiñ lıp, agıl, nıjnigal,” agak. Jisas mìnım nıbak nep agıl, bı ak ag yokek, amnak.

⁴⁵ Jisas nıb agak ak pen bı nıbak ne amıl, bin bı okok abramek ag ūnek amnak. Nıg gek, Jisas taun okok mıseñ ajonımın rek ma lek, ne amıl, bin bı konjai ma mıdelak nab okok nep mıdeklı nınlıg gi, bin bı karıp lım tıgon tıgon magılsek nop nınlıg apelıgıpal.

2

*Jisas gek, ūn̄in tob kalau gak bı alap komiñ lak
(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)*

¹⁻² Ūn̄in omal nep padıkek nınlıg gi, Jisas kauyan taun sıkol Kapaneam apek, Jisas ap mıdeb karıp ne ak, agel, bin bı konjai nep apıl gel gel, karıp mıgan mìnım ag ūnek mıgan ak tıbık gił, kıjon wagın söñ ar sıñ eyañ ak rek nep tıbık gi yıb gak. Pen Jisas kırop God Mìnım ag ūn̄ mıdeklı.

³ Jisas kırop ag ūn̄ mıdeklı nınlıg gi, bı aknıb tıgaup par alan ak bı ognap eip, bı ūnmagıl tob kalau gak alap yır ar lıl, dapıl Jisas mıdeklı sıñak dolak.

⁴ Apıl nınlak, bin bı tıbık dıl mıdelak nınlıb bı ūnmagıl tob kalau gak ak nop dam karıp ar alan amıl, karıp nab sıñak tıg mıgan juıl, yır ar kınek ak nag lıl bı nıbak sek yokel, am Jisas mıdeklı eyañ yowak.

5 Pen kiri Jisas gek komiñ liniñigab, agil, gos niñ dilañ ak niñil, Jisas agak, “Ñi yad. Tap si tap tñmel giñpan okok niñil, kiriñ gebin,” agak.

6 Niñ agek, Juda lo miñim ag ñeb bi ognap biñig miñdelak okok, gos kiri okok nep niñil aglak,

7 “Bi aul tari giñig, God nop ag julig gi, miñim tom ageb? Bin bi okok tap si tap tñmel gel, bi alap acir kiroñ ak lig gi yokniñim ñrek ma liñp; God nokim nep me niñ giñigab,” aglak.

8 Pen gos niñlak niñbak, dai Jisas ke niñil agak, “Niñbi tari giñig gos niñbak rek niñebim.

9 Bi ñinmagiñ tob kalau giñ ak nop tari agen, niñbep tep giñigab? Tap si tap tñmel giñpan ak niñil kiriñ gebin, agen, niñbep tep giñigab; aka, warikil miñ bad nak piyak wiñig dad amnoñ, agen, niñbep tep giñigab?

10 Pen yad gen, niñbi niñniñgabim, Bi Ñi ne lim dai ar wagin aul onek ak, gos yad ke niñil ma onek. God agek onek ak me, tap si tap tñmel giñpal ak niñil kiriñ giñigain, agnigain ak, kiriñ giñigain,” agak.

11 Niñ agek, bi ñinmagiñ tob kalau gak ak nop agak, “Yad nep agebin, warikil, miñ bad nak piyak wiñig diñ, karip amnoñ,” agak.

12 Jisas niñ agek, bin bi niñ miñdel niñlig gi, bi niñbak warikil, miñ bad ne ak wiñig diñ pañdak. Niñ gek niñlig gi, bin bi okok magiñsek wal yiñ agil, God yiñ ne ak agel ar amek niñlig gi, aglak, “Ned tap niñbak rek alap gel, ciñ ma niñoligipiñ,” aglak.

*Jisas Lipai nop sìk agak
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)*

13 Jisas kauyanj amıl, Ñig Cöb Galili gol sığak tagek nıñlıg gi, bin bı konjai nep nıñıl, mıdeklı sığak ap mogım gelak nıñlıg gi, Jisas kırrop God Mınım ag ñak.

14 Jisas mınım ag ñit dai juıl, kanıb nab sığak amlıg gi nıñjak, Alpias ñit ne Lipai, bı takıs dep bı alap, wög golıgıp karıp ñılık mıgan ak bısig mıdeklı. Jisas nop nıñıl agak, “Apek, yad eip amnır,” agek, warıkıl Jisas eip amnak.

15 Jisas pen, bı ne okok eip Lipai karıp ak amıl, bısigıl tap ñibel nıñlıg gi, bı takıs dep okok abe, bı tap si tap tımel gılak okok abe, Jisas eip ajelak rek, karıp ñibak amıl jıt tap ñibelak.

16 Bı lo mınım ag ñeb bı Perisi ognap, Jisas ne bı takıs dep okok eip, bı tap si tap tımel gölügıpal okok eip mıdıl tap ñibek ak nıñıl, bı ne okok kırrop aglak, “Jisas tari gınig bı takıs debal okok eip, bı tap si tap tımel gebal okok eip bısig mıdıl tap ñibeb?” aglak.

17 Agelak, Jisas mınım ñibak nıñıl agak, “Bin bı komıj mıdebal okok, soi ñon gep bı nıñníg ma ambal; bin bı tap gıp okok nep soi ñon gep bı nıñníg ambal. Ñıb ak rek, bin bı, gi tep gıpın, ag gos nıpal okok, kırrop dıñig ma opin; bin bı, tap si tap tımel gıpın, ag gos nıpal okok, kırrop dıñig opin,” agak.

*Jisas mınım sid tıkil agak, mınım yad ak
mınım kisen ñıb, agak*

(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

18 Jon bı ñig pak ñeb bı ne okok abe, Perisi kai bı kırı okok abe, ñın ognap God nop sobok gılıg gi nep mıdojın, agıl, tap ma ñibeligıpal. Ñın alap

kiri n̄ig gelak ak n̄iñil bin b̄i ognap ap̄il Jisas nop aglak, “Jon b̄i ne okok abe, Perisi kai b̄i kiri okok abe, ñin nokim nokim tap b̄il ḡipal. Pen b̄i nak okok, tari ḡinig n̄ig ma ḡipal?” aglak.

¹⁹ Agelak, Jisas miñim sid t̄ikil agak, “B̄i bin dñig ḡinigab b̄i alap, niñid niñam ne okok eip midil, tep gek niñlig gi midenigal ak me, tap magil ma k̄irig ḡinigal.

²⁰ Pen kisen, bin b̄i ognap ap̄il, b̄i kiri n̄ibak nop dad amenigal ak, mapin gek, ñin n̄ibak tap ma ñiñnigal.

²¹ Pen walij kisen n̄ib bad alap d̄il, walij ajil giñ pig gi r̄ik ḡinigab tam ak ñag del, walij kisen ak k̄ilis midlig gi, walij ajil ḡinigab ak pig gi r̄ikil, walij n̄ibak tapin nep pig gi r̄ik dek amnigab.

²² “Ñig wain ak, ak rek nep. Ñig wain komiñ ak d̄il, kaj meme wak ned n̄ib miñan ak ma son gi lipal. Pen tari: son gi l̄il s̄imjen ñel, kaj meme wak ak b̄iñ agil, pig gi r̄ikil son gi am saknigab. N̄ib ak me, ñig wain komiñ ak, kaj meme wak komiñ miñan ak nep son gi lep,” agak.

B̄i Ñiñne God nop sobok gep ñin ak B̄i Kib mideb

²³ Kisen Juda God nop sobok gep ñin kiri alap, Jisas b̄i ne okok eip wid wög nab siñak padiklig gi, b̄i ne okok wid magil ognap t̄iklig gi amelak.

²⁴ Ñig gel, Perisi b̄i okok n̄iñil, Jisas nop aglak, “Miñi God nop sobok gep ñin ciñ wög ma gep ak, tari ḡinig b̄i nak okok ñig giñ wög giñ lo ciñ tiñ juebal?” aglak.

²⁵ Agelak, Jisas agak, “Based Depid b̄irarik nep yuan lek gak kesim ñu k̄il t̄iklak ak, n̄ibi ma n̄ipim ar?

26 Bırarık nep bı nak Abiata God nop tap sobok gep bı kıb yıb mıdoligıp ñın ak, Depid bı ne okok eip kırop yuan lek, God sobok gep karıp ak amił, bred bin bı yokop okok ma ñibeligıpal, bı God nop tap sobok gep bı okok nep ñibeligıpal ak dıl, bı ne okok kırop ñek, ñınlak.

27 “God ne ñın yokop mıdep mınım ak ned agıl, kisen bin bı ma gı lak; bin bı ned gı lıl, kiri ake lıl mıd tep genımel, agıl, ñın alap yokop mıdenımel, agak.

28 Nıb ak, cın nıpın, Bi Ñı ne God nop sobok gep ñın ak abe Bi Kıb mıdeb,” agak.

3

*Jisas bı ñınmagıl kalau gak alap, God nop sobok gep ñın ak gek, komıñ lak
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)*

1 Ñın alap pen, Jisas kauyan Juda mogım gep karıp ak amił nıňjak, bı ñınmagıl kalau gak alap karıp ñılık mıgan nıbak ap mıdek.

2 Bi Perisi mıdelak okok ognap, Jisas tari rek gek, nop dam mınım kıb agıñ, agıl, bı nıbak God nop sobok gep ñın aul gek komıñ lınígab aka mer agıl, kapkap nıñ i sek lı mıdelak.

3 Jisas pen bı ñınmagıl kalau gak ak nop agak, “Warıkıl, sıňaul owan,” agak.

4 Agek, ne mıdek sıňak alan apek, Jisas bin bı nıb okok kırop agak, “God nop sobok gep ñın ak tari gep? Tep gep aka tımel gep? Bin bı okok kırop yımığ nıňıl gon, komıñ amnımel, aka gos tımel nıňıl kırıg gon, kımnımel?” agak. Agek, kiri nop pen mınım alap ma aglak.

5 Jisas mìnìm ma dìjin ag gos nìnlak bì nìb okok, Jisas kìrop nìnek, mìlk yowak. Kìri bì nìnmagìl kìlau gak nìbak nop mìdmagìl ma lìlak ak nìnjìl, Jisas kìrop nìj padìklìg gi sìlikak. Nìg gìl, bì nìnmagìl kalau gak ak nop agak, “Nìnmagìl nak parsek lan!” agak. Agek, nìnmagìl parsek lek nìnlìg gi, komìj lak.

6 Nìg gak nìnjìl, bì Perisi Juda mogìm gep karìp ak kìrig gìl, Herod bì ne okok mìdelak sìnjàk amìl, mìnìm ag nìj ag nìj gìl, “Jisas nop titi gìl dam ñaq pak lìn?” aglak.

Bin bì kojai nep Jisas kìsen gìlak

7-8 Jisas pen bì ne okok eip amìl, Nìg Cöb Galili gol sìnjàk am mìdelak. Pen bin bì Galili nìb kojai nep nop kìsen gìl olak. Ne tap tari tari golìgìp ar ak magìlsekk agel okok amek nìnlìg gi, Judia bin bì ognap, Jerusalem bin bì ognap, karìp lìm Idumia bin bì ognap, nìg Jodan pìs kìd adañ bin bì ognap, taun kìb omal Taia Saidon karìp lìm ulep sìnjàk nìb bin bì ognap, bin bì kojai yìb Jisas nop nìnjìg olak.

9-10 Jisas bin bì kojai nep gek, komìj lak ak me, nop dì nìnjòn komìj lìnímìj, agìl, bin bì kojai yìb nep apìl, nop cìrok cìrok nìlìg gi apel, yìp pìnjìl kìs gìnìgal, agìl, bì ne okok kìrop agek, nìg magòb alap dì lìlak.

11 Pen bin bì kìjeki kìyob nìlik tap tari abanj ñaqak okok, Jisas nop nìnjìl, tob wagìn ne sìnjàk lìm eyan yap pakìl, mìnìm kìb agìl, “Nak God Nì ne!” agölìgìpal.

12 Jisas pen kijeki kiyob n̄ılık okok krop m̄inim kılıs agıl agoligip, “Yad Bi an m̄idebin ak misen ma agn̄imib mer,” agoligip.

*Jisas bi ne akn̄ib umigan alaŋ dak
(Mat 10:14; Luk 6:12-16)*

13 Pen Jisas karıp l̄im d̄im alap amıl, bi ne d̄inig gak okok agek apelak.

14 Bi akn̄ib umigan alaŋ ag l̄il agak, “N̄ibi yad eip ajıl, bi m̄inim yad dad ameb okok m̄idil, n̄ibep ag yoken, amıl bin bi okok krop God M̄inim tep ak ag n̄inigabim.

15 Yad n̄ibep agebin ak me, kijeki kiyob n̄ılık tap okok ak rek nep ag yokn̄igabim,” agak.

16 Jisas bi ne dak n̄ib okok yib kiri me, alap Saimon, kisen Jisas yib ne alap Pita agak.

17 Alap Jems, n̄imam alap Jon, nap kiri mal yib ak Sebedi. Jisas krop mal Boanerges agak. Yib n̄ibak wagın ak “Timik Bi”.

18 Bi ne alap Edru; alap Pilip; alap Batolomyu; alap Matyu; alap Tomas; alap Jems, Alpias n̄i ne; alap Padias; alap Saimon, nop Saimon Selot agoligipal.

19 Pen alap Judas Iskariot. Ne me kisen Jisas nop m̄imig gak.

Jisas nop kijeki aban n̄agip, aglak

20 Pen Jisas karıp alap amek, kauyaŋ bin bi konjai nep ap mogim gi m̄idelak n̄ijil, bi ne okok eip tap n̄injimel rek ma lak.

21 N̄ig gek, bin bi ognap Jisas saköl n̄agip agel n̄injlig gi, nonim n̄imam s̄ikop nop poŋ d̄inig olak.

22 Pen lo mìnìm ag ñeb bì Jerusalem nìb olak okok aglak, “Kijeki kiyob ñılık tap okok nap kiri Bielsebul Jisas nop aban ñagıp rek, kiyob ñılık tap okok ag yokeb,” aglak. Mìnìm esek nìbak agelak,

23 Jisas ne niñıl, bin bì okok kírop agek apelak, mìnìm ar nìbak mìnìm sìd tìkil agak, “Seten ne titi gıl Seten nop ag yoknígab?

24 Bin bì karıp lím kiñ nokım alap nep kod mìdenigab bin bì okok, kiri bin bì kiri ke pen pen genigal ak, tigoñ nìbak asık ke ke lıl ap yap paknígab.

25 Pen amılgon apılgon okok ak rek nep, kiri bin bì kiri ke pen pen genigal ak, kìñiñ nìbak asık ke ke lıl ap yap paknígab.

26 Nìb ak rek, Seten ne ke kijeki kiyob ñılık tap ne okok ag yokenigab ak, asık ke ke lıl pís nep yap paknígab.

27 “Bì kal yıb alap karıp ne sıñak mìdek niñlıg git, bì alap apıl, tap nop okok ma dad amnígab; ned bì kal nìbak nop nag ñon git lıl me, amıl tap karıp ne okok mìdeb ak dad amnígab.

28 “Yad nìbep niñid yıb agebin, bin bì okok tap si tap tìmel tari tari gìnigal ak, God niñıl kırıg gìnigab. God nop ag juenigal ak, ne niñıl kırıg gìnigab.

29 Pen Kaun Sıñ ak nop ag juenigal ak, God niñıl ma kırıg gìnigab. Tap si tap tìmel gìnigab nìbak per nep mìdenigab,” agak.

30 Jisas nop, “Kijeki kiyob ñılık tap okok nop aban ñagıp,” agelak ak me, nìb agak.

Jisas nonim nimam sikop okok

³¹ Pen Jisas nonim n̄imam s̄ikop apil, söj eyan m̄idil, bi alap nop, “Nak amil Jisas nop agek owan,” aglak.

³² N̄ib ak, bin bi karip n̄ilik m̄igan eyan Jisas nop piñil kis kis gi b̄isig gi m̄idelak okok nop aglak, “Nanim nanai namam s̄ikop okok söj eyan am m̄idil, ‘Nak owan e,’ agebal,” aglak.

³³ N̄ib agelak, Jisas agak, “Ami yad, mam yad bi an?” agak.

³⁴ N̄ib agil, Jisas bin bi m̄idelak okok n̄in padiklig gi agak, “N̄ibi me ami yad, mam yad m̄idebim.

³⁵ Bin bi God ageb rek ḡipal okok me, mam yad, ai yad, ami yad m̄idebal,” agak.

4

*Jisas, bi tap yin yimib ak, minim sid tikil agak
(Mat 13:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Jisas Niç Cöb Galili gol s̄ıňak amil, bin bi okok k̄rop kauyañ m̄inim ag niç m̄idek n̄inlig gi, bin bi konjai yib nep ap mogim ḡilak. Niç gelak, Jisas niç magöb alap ar ak b̄isig gi, amil niç nab ulep s̄ıňak m̄idligr̄ gi, bin bi niç gol okok warik m̄idelak okok k̄rop m̄inim ag ñak.

² Minim n̄ib okok minim sid tikil ar ke ke konjai nep ag ñak.

³ Minim ar alap minim sid tikil agak, “Minim agniç gebin aul niñim! Bi alap wög dai ne ak wid yin tanañ, agil, di yokek amek n̄inlig gi,

⁴ yin ognap kanib ameb ar s̄ıňak yapek, yakir okok apil niñnigal.

5 Yıñ ognap kab ar lım s̄ikol s̄ikol lenigab sıñak yapıł tannigab ak pen

6 k̄idıl yıpil ma amnigab rek, p̄ib nıñıl, m̄ilep ḡinigab.

7 Yıñ ognap k̄ılıkasık m̄idenigab nab sıñak yapıł, tannigab ak pen k̄ılıkasık okok sau gi pak nıbek, magıl ma p̄ılnigab.

8 Pen yıñ ognap lım tep ar ak yapıł, tan tep gił, magıl p̄ıl tep ḡinigab. Ognap magıl nıñ juıl nokım alap adık gi dam wajrem alan (30) rek p̄ılnigab, ognap magıl nıñ juıl omal nokım (60) rek p̄ılnigab, ognap nıñ juıl aknıb mamıd alan (100) rek p̄ılnigab,” agak.

9 Jisas mıñım nıbak ag dai julig gi agak, “Nıbi bin bı gos tımid m̄idonımın okok, mıñım agebin aul tımid lı nıñ tep ḡinimib,” agak.

*Jisas ti ḡinig gi mıñım sıd tıkil agoligip
(Mat 13:10-17; Luk 8:9-10)*

10 Jisas mıñım agek nıñlig gi, bin bı nıñ m̄idelak nıb okok ke ke amniłak nıñlig gi, bı ne aknıb umıgan alan okok abe, bin bı ne ognap sek abe, Jisas nop aglak, “Mıñım sıd tıkil apan wagın ak tari?” aglak.

11 Agelak agak, “God bin bı dıl kod m̄idenigab mıñım ak, God gek nıbi nıpım ak pen bin bı okok k̄ırop sıd tıkil nep ag ñebin.

12 Nıg gen, bı God mıñım agep alap God Mıñım nu kıl tıkil agak rek nep ḡinigab. Ne agak, ‘Uđın nıñnígal ak pen tap ognap ma nıñnígal.

Mıñım nıñnígal ak pen mıñım wagın ageb nıb gił rek agıl ma nıñnígal.

Nıñ rep giplap, God nop ag nıñeblap,

tap si tap t̄imel ḡipal okok n̄ijil k̄irig ḡipkop,
aglak,” agak.

*Jisas b̄i tap ȳin ȳimib m̄in̄im s̄id t̄ikil agak ak,
m̄in̄im waḡin ak ag ñak*

(Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)

13 Jisas n̄ib agīl k̄rop agak, “M̄in̄im s̄id t̄ikil
agesin n̄ibak ma nep̄im ak, k̄isen m̄in̄im ognap
sek s̄id t̄ikil agen̄gain ak, titi ḡil n̄ijn̄igab̄im?”
agak.

14 Wid ȳin̄ b̄i d̄i yokn̄igab, agesin ak, God
M̄in̄im ne ak, agīl, agesin.

15 Ȳin̄ ognap kan̄ib ameb ar s̄iñak yon̄igab,
agesin ak, bin b̄i okok God M̄in̄im n̄ijn̄igal ak pen
magīl n̄ibak nep Seten ap̄il m̄in̄im n̄ibak ju dad
amn̄igab, agīl, agesin.

16-17 Pen ȳin̄ ognap kab ar l̄im s̄ikol s̄ikol l̄in̄igab
s̄iñak yapı̄l, tann̄igab ak pen k̄idil ȳip̄il amīl k̄ilīs
ma gek, p̄ib n̄ijil m̄ilep ḡin̄igab, agesin ak, bin b̄i
okok God M̄in̄im ak k̄isen won ak n̄ijel, tep gek
n̄ijlig gi, miñ miñ ḡilḡ gi kasek d̄in̄igal ak pen
yokop ulep magīl ak m̄idel n̄ijlig gi, m̄iker ognap
apen̄igab aka b̄i okok k̄rop gi t̄imel gen̄igal n̄ijil
m̄in̄im n̄ibak kasek nep k̄irig ḡin̄igal, agīl, agesin.

18 Ȳin̄ ognap k̄ilikas̄ik nab s̄iñak yapı̄l tann̄igab,
agesin ak, bin b̄i God M̄in̄im n̄ijn̄igal ak pen

19 wög wari, kar̄ip mij k̄ineb, kaj tap okok gos
par n̄ijil, tu k̄ibap, k̄ilnok mani tap okok gos par
n̄ijil, tap okok okok nep gos n̄ijn̄igal ak me, God
M̄in̄im ak sau gi pak ñibek, magīl ma p̄iln̄igab,
agīl, agesin.

20 Wid ȳin̄ l̄im tep ar s̄iñak yon̄igab, agesin ak,
bin b̄i God M̄in̄im n̄ijil, n̄in̄ den̄igal n̄ijil magīl

ñin juıl nokım alap adık ḡi dam wajrem alan (30), aka ñin juıl omal nokım (60), aka ñin juıl aknıb mamıd alan (100) rek pılnıgab; gos nıbak nıñıl agesin me ak,” agak.

*Jisas mınım sıd tıkkıl agak, bin bı yad kırı sıp
melık rek midebal, agak*
(Luk 8:16-18)

²¹ Jisas pen kauyan mınım alap sıd tıkkıl agak, “Bin bı okok sıp dagıl tin cög mıgan okok aka abañ ar kinebal mok okpi okok ma we gınıgal; ar epel dı lel melık gınıgal.

²² Nıb aknıb rek, tari tari mıñi we gıl mideb ak, kisen mıseñ lek nıñıgal.

²³ Nıbi bin bı gos tımid mıdonımıñ okok, mınım agebin aul tımid lı nıñ tep gınımıb,” agak.

²⁴ Kırop mınım alap agak, “Mınım nıñebım ak, tıkkı dam nıñ tep gınımıb. Nıbi bin bı okok kırop mınım kıb agıł, pen titi rek nım agnıgabım ak, God ne nıñıl nıbep ke ak rek nep mınım kıb agıł, pen ak rek nep aknıb rek nım, agnıgab. Pen ne nıbep pen ognap sek ar alan abe nım, agnıgab.

²⁵ Bin bı tap ognap mideb okok ognap sek dıñıgal; pen bin bı tap ognap ma mideb okok, tap ognap sıkol sıkol mideb ak sek dad amnıgal.

*Krais mınım tep ak ag ñel amek, bin bı konai
nep nıñ dıñıgal*

²⁶ Jisas mınım alap mınım sıd tıkkıl agak, “God bin bı dıl kod mıdenıgab ak, kesım agnıg gebin ar aul rek mideb. Bı wög nap alap wid yıñ tanan, agıł, dam wög dai ne okok yoknıgab.

27 Wid yin wög dai siňak yokil, kin tagek niňlig gi, marip git, tannigab. Titi git tanib, agil, ma niňnigab.

28 Lim ak ke gek, silip ap ran jakil, tanil, magil pitil, pok ginigab.

29 Pen wög dai nap nib ak pok gek niňil, tik dam lep nin ak owip, agil, tu gomej ak damil, tik donigab,” agak.

Jisas mab mastad ak, minim sid tikil agak

(Mat 13:31-32; Luk 13:18-19)

30 Jisas nib agil agak, “God bin bi dil kod midenigab ak, kesim tari rek dil agen niňnigabim?

31-32 Me, mab mastad yin rek ak agnigain. Tap yin ognap kib yimebal okok sirkol taneb, pen mab mastad yin ak sirkol yib yimel, tan kib git, tam kib nagek, yakir okok apil sisi nib okok li midebal,” agak.

Jisas bin bi okok kirop minim sid tikil nep ag

(Mat 13:34-35)

33 Jisas bin bi okok kirop minim sid tikep nib okok rek konai nep ag noligip; nig git, minim tep ak kirop ag noligip. Kiri minim niň tep ginigal minim ak nep kirop ag noligip; minim niň tep ma ginigal minim ak ma ag noligip.

34 Ne kirop minim sid tikil nep ag noligip. Kisen bi ne okok eip ke midlig gi, minim wagin magilsek ag ni tep goligip.

Jisas agek, asad kir gak

(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

35 Ņin n̄bak nep karip b̄ir d̄igip won ak, Jisas b̄i ne okok k̄rop agak, “Ṅig cōb p̄is k̄id adan amn̄in,” agak.

36 N̄b agek, b̄i ne okok bin b̄i konjai nep ap m̄idelak okok k̄rop k̄riŋ ḡil, Ṇig magöb Jisas m̄idek m̄igan ak tanıl, paŋd̄ilak. Ṇig magöb ognap sek eip amn̄ilak.

37 Nab amel n̄iŋlig ḡi, dai p̄inem asad ap̄il, Ṇig si pag Ṇig magöb m̄igan ak amil p̄ige ap yonig rek gak.

38 Jisas ne pen Ṇig magöb m̄igan dai onj̄id ar, nabic yir l̄l k̄inek n̄iŋlig ḡi, b̄i ne okok nop am kaun ḡil aglak, “Minim ag ſeb b̄i, c̄in magilsek k̄imníg gobin ak nak n̄iŋesan tap yokop rek l̄ip ar?” aglak.

39 Agelak, Jisas warikil, p̄inem asad dek ak abe, Ṇig si pag apek ak abe, kapkap m̄idei, agek, p̄inem asad dek ak k̄ir ḡil, Ṇig si pag apek ak p̄is nep k̄ir ḡil gak.

40 Pen Jisas b̄i ne okok k̄rop agak, “N̄bi tari ḡinig p̄irikebim? N̄iŋ dep magil n̄bi s̄ikol yib m̄ideb n̄iŋil p̄irikebim aka?” agak.

41 Agek, k̄iri wal agil, pen ag n̄iŋek pen ag n̄iŋek ḡil aglak, “Bi n̄baul b̄i an? Titi ḡil agosip, p̄inem asad dosip ak abe, Ṇig si pag aposip ak abe, minim nop ak n̄iŋil, agosip rek ḡip?” aglak.

5

Kijeki b̄i alap nop aban Ṇag m̄idek ak, Jisas ag söŋ yokak

(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Jisas bi ne okok eip ñig magöb dıl, Ñig Cöb Galili juıl, karıp lım Gerasa bin bi mıdelak pıs kıd adaŋ ar amjakıl,

² ñig magöb ak kırıg gıl, preŋid yapek nıŋlıg git, won nıbak nep, kijeki aban ñag mıdekl bı alap, cıp tigel mıgan okok nıb apıl, Jisas mıdekl sıŋak owak.

³⁻⁴ Bi nıbak cıp tigel gılak kab mıgan okok kın tagoligip. Nop per sen dıl, nın tob ne okok lı tıbıkeligipal ak pen sen okok gek, pıg git rıkek, amoligip. Ne kılıs yıb goligip ak me, nop gel gos nıŋnımın rek ma lak.

⁵ Pıb nab, kıslım eyaŋ, cıp tigel gılak kab mıgan okok abe, dım gol okok abe, gaul par gılıg git, kab dıl mıb goŋ ne ke tıboligip.

⁶ Pen nın nıbak, ne Jisas nop yıpid nıŋıl, pıg git rıkid ag amıl, Jisas mıdekl sıŋak kogım yımak.

⁷⁻⁸ Ne kogım yımek, Jisas kijeki bi nıbak nop aban ñag mıdekl ak nop agak, “Nak kijeki kiyob ñılık, bi aul nop kırıg gıl söŋ amnoŋ!” agak.

Jisas nıb agek, ne pen agak, “Jisas, God kılıs aknıb ke yıb Ni ne. Yıp tari gınıg apeban? Mınım nıŋid agnímın, ‘God nıŋ mıdeb rek, yad nep yur mab rek ma nıŋgain,’ agnímın!” agak.

⁹ Nıb agek, Jisas bi nıbak nop agak, “Yıb nak tari?” agak.

Jisas nıb agek, ne pen agak, “Yıp kijeki konai nep aban ñagıp rek, yıb yad ‘Konai Nep,’ ” agak.

¹⁰ Ne Jisas nop, kijeki kiyob ñılık okok mıñ mab ke par okok ma ag yoknímın, agıl, ag nıŋlıg git nep mıdekl.

¹¹ Pen magıl nıbak, kaj konai yıb amıl nıbelak pırbak nıb okok.

12 Nib ak, kijeki okok Jisas nop neb neb git aglak, "Cinop agek, amil kaj oklañ krop mijem sikan," aglak.

13 Nib agel, Jisas yau agek, kijeki okok bi nibak nop kiriñ git, amil kaj okok krop mijem sikel, magilsek tu tausan rek pig juil midin eyan amil, git dam nиг cоб eyan pakil, magilsek nиг nibil kim saklak.

14 Pen bi kaj mikelak okok, gak nibak niñil, kasek amil taun nibak abe, karip lim okok abe, minim nibak ag nel niñlig git, bin bi okok amil niñin, agit, Jisas midek siñak olak.

15 Apil niñlak, bi ned kijeki konai nep aban nagañ nibak, wali yimil, mid tep git, bisig midek. Niñel, jel gek pirkak.

16 Bin bi ned midek okok, bin bi kisen olak okok krop, bi kijeki aban nagañ midek bi ak nop Jisas tari tari gak ak ag niñlak. Pen kaj okok krop tari tari gak ak abe ag niñlak.

17 Pen bin bi nib okok, minim aglak nibak niñil, Jisas nop minim neb neb git aglak, "Karip lim cin aul kiriñ git amnoj!" aglak.

18 Agelak, Jisas nиг magob dil amniñ gek, bi kijeki aban nagañ Jisas gek komiñ lak bi ak nop neb neb git agak, "Yad eip amnir aka?" agak.

19 Agek, Jisas bi ak nop mer agit, agak, "Karip nak amil, bin bi nak okok krop, Bi Kib nep yimig yib niñil, tari tari git minim ak magilsek ag niñimin," agak.

20 Agek, bi nibak karip lim Dekapolis nab siñak, taun okok git taglig git, Jisas nop tari tari gak minim nibak magilsek bin bi okok krop ag nek, kiri magilsek wal yib aglak.

*Jisas gek, bin alap komiñ lak, pai k̄imak alap warikak
(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)*

21 Jisas pen ñig magöb d̄il, kauyanj adik ḡi amil, ñig Cöb Galili piñ k̄id adan gol siñak m̄idek niñig ḡi, bin bi konjai nep apil ne m̄idek siñak b̄im k̄ib giłak.

22 Bi alap yib ne Jairas. Ne Juda mogim gep karip alap kod m̄idoligip. Jairas Jisas nop niñil, apil m̄idek siñak kogim yimil,

23 nop neb neb giłig ḡi agak, “Pai s̄ikol m̄idmagil yad ak kimniñ geb. Nak yad eip apil nop di niñek, warik komiñ amnañ,” agak.

24 Agek, Jisas Jairas eip amer niñig ḡi, bin bi konjai nep amil, Jisas nop cirok cirok niñig ḡi nab nab liliñ ḡi dad amelak.

25 Pen bin alap, ne bin kanib ajoligip mi aknib umigan alan m̄idek.

26 Bin nibak soi ñon gep bi okok k̄rop, yip gel komiñ lanj, agil, mani ne magilsek bir tauak ak pen nop gel komiñ ma liñ, tapin kib yib gak.

27-28 Pen ne Jisas goligip minim ak agel niñak rek, amil walij bad nop ak di niñen komiñ linigab, agil, bin bi konjai m̄idelak nab siñak k̄id ken apil, walij nop ak di niñek,

29 magil nibak nep lakañ yapoligip ak m̄ilep gek, nab ne siñ eyan niñak, nop tap gak ak komiñ lak.

30 Pen Jisas dai ke niñak, kiliñ ne ognap amnak niñil, adik gił, bin bi konjai m̄idelak okok k̄rop agak, “Walij yip ak bi an di niñip?” agak.

31 Agek, bî ne okok aglak, “Bin bî konai sîkerek nep cîrok marok ñebal ak, tari gînîg yîp bî an dî nîñîp, agîl, ageban?” aglak.

32 Pen Jisas mînîm kîri aglak ak ma dîl, yîp bî an dî nîñîp, agîl, pîyo nîñîg gi mîdek.

33 Pen bin nîbak, nop tari tari gak ak nîñîl, pîrîkil jep jep dîlîg gi apîl, Jisas mîdek tob wagîn ne sînjak kogîm yîmîl, nop komîn lak mînîm ak magîlsek mîsenj ag ñak.

34 Jisas pen nop agak, “Pai yad. Jisas yîp gek komîn lînîgab, agîl, nîñ dîpan rek, nep gen komîn lîp me ak. Nak amîl kapkap mîd rep gînîmîn,” agak.

35 Jisas mînîm nîbak agek nîñîg gi, Jairas bî ne ognap, karîp ne sînjak nîb apîl aglak, “Pai nak ak bîr kîmîb; ag ñeb bî aul agek, tob yur ma onîmîn, adîk gi amnîmîn,” aglak.

36 Nîb aglak ak pen Jisas mînîm kîrop ak ma dîl, Jairas nop agak, “Ma pîrîknîmîn; gos kîlîs gi nîñîmîn,” agak.

37 Jisas nîb agîl, bin bî okok eip ma amnîgabîn, agîl, kîrop nîb okok ag lîl, Pita ak, Jems ak, Jems nîmam Jon ak, kîrop yakam nep poñ dîl amnak.

38 Kîri Jairas karîp ak amjakîl Jisas nînjak, bin bî mînîm pîg agîl, sîl magîl kîb yîb aglig gi mîdelak.

39 Karîp ñîlîk mîgan eyan amîl agak, “Tari gînîg mînîm saköl agîl, sîl agebîm? Pai ak ma kîmîb; yokop wîsîn kîneb,” agak.

40 Nîb agek, nop sîk agel, kîrop ag mîs yokîl, pai nonîm nap ber ak dîl, bî ne ñon ak dîl, poñ dîl pai ak kîm mîdek karîp ñîlîk mîgan eyan amnak.

41 Amıl, pai nıbak ñinmagıl kıl nop ak dıl, Arameik mınım lıl agak, “Talita kom!” agak. Mınım agak nıbak wagın me, “Pai sıkol! Nep agebin, warıkan!”

42 Jisas pai nıbak nop mınım agek, magıl nıbak nep warıkıl, ap ran ap yap gek nınlıg gi, bin bi okok nınlı wal yıb aglak. Pai nıbak mı ne aknıb umıgan alan amnak.

43 Bin bi mıdelak okok wal agel nınlıg gi, Jisas mınım kılıs agıl agak, “Gipin nıbak bin bi okok kırop mısen ma ag ñinimib,” agak. Nıb agıl kırop agak, “Pai ak nop tap magıl ognap ñem ñıñan,” agak.

6

*Nasaret bin bi Jisas nop ma niŋ dılak
(Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)*

1 Jisas bi ne okok poŋ dıl karıp lım nıbak kırıg gił, taun ne ke Nasaret amnak.

2-3 Am mıdıl, Juda God nop sobok gep ñın ak, mogım gep karıp ak amıl, bin bi konjai nep ap mıdelak okok kırop mınım ag ñek nınlıg gi, wal agıl aglak, “Bı nıbaul kapeda karıp lım aul nıb bi ak, Maria ñı ne alap. Nınam ne ak Jems, Josep, Judas, Saimon me. Nınai sıkop ne okok eip mıdobın aul. Pen mınım tep nıbak akal nıb nınlı ageb? Tap ma gep rek titi gił geb?” aglak. Nıb agıl, nop gos tımel nınlı kıl ñılkak.

4 Pen Jisas kırop agak, “Bı God mınım agep okok, karıp lım mıgan ognap gi tagel, bi kıl cın, agıl, dınígal ak pen karıp lım kiri ke sıňak gi

tagel, bin bi yakam kiri ke okok minim krop ma dinigal,” agak.

⁵ Nop ma nij dilak ak me, tap ma gep rek ognap ginim rek ma lak; bin bi tap gak okok omal nep di nijek, komin lak.

⁶ Pen Nasaret bin bi nop ma nij dilak ak nijil Jisas ne wal yib agak.

Jisas bi ne aknib umigan alan, wögyip ginimib, agil, ag yokak

(Mat 10:5-15; Luk 9:1-6)

Jisas pen karip tirig tiron karip lim nib okok gi ajlig gi, bin bi okok krop God Minim ak ag ñak.

⁷ Ñin alap bi ne aknib umigan alan okok sik agek apelak agak, “Bi omal ke, bi omal ke, karip lim okok ke ke amil, minim tep yad ak ag ñinimib. Yad nibep ag yokebin rek, minim ag ñi ajlig gi, kijeki kiyob ñilik tap okok ag yoknig, ag söj yoknigabim,” agak.

⁸ Minim alap pen agak, “Amnig gil ak, tap ñijeb, wad, mani dad ma amnimib; yir dai ak nep dad amnimib.

⁹ Tob tirip lil pen sior par nokim alap nep lil amnimib; sior ognap sek dad ma amnimib.

¹⁰ Karip alap amem nibep ag denimel, karip nibak nep midil, wög gi dai juil, taun nibak kirig amnig ginimib ñin ak nep amnimib.

¹¹ Pen karip lim alap amjakem nibep ag dil, minim nibep ak ma nijenimel, karip lim nibak kirig amnig ginimib ñin ak, nijlan, agil, tob silikil pakem yapek amnimib,” agak.

¹² Jisas nib agek, bi ne aknib umigan alan okok kiri karip lim tigon tigon amil, bin bi okok krop

mìnìm ag ñìlig gi aglak, “Tap si tap tìmel gipim ak, tari gìnig ñig gipin, agıl, kırıg gìnimb,” aglak.

¹³ Nib agıl, kijeki kiyob ñılık bin bi aban ñag midek okok kojai nep ag söy yokıl, bin bi tap gak okok kojai nep wel li ñel, komın lak.

*Herod agek, Jon Bi Ñig Pak Ñeb nabic cög ne ak
tib gi rik gılak*

(Mat 14:1-12; Luk 3:19-20; 9:7-9)

¹⁴ Pen Jisas gak rek mìnìm ak, karıp lim tıgon tıgon okok amek, kiñ Herod ak rek nep nıñak. Bin bi okok, mìnìm nibak ag amıl apıl gılıg gi, ognap aglak, “Jon bi ñig pak ñeb kimek tigel gılak ak, kauyan warıkıl me, apıl tap ma gep rek nib okok geb,” aglak.

¹⁵ Ognap aglak, “Bi nibak bi nak Ilaija,” aglak. Pen bi ognap aglak, “Bi God mìnìm agep bırarık nep midelegipal rek bi alap apıl mideb,” aglak.

¹⁶ Pen kiñ Herod ne nıñıl agak, “Ak Jon bi ñig pak ñeb ned kıñam tib gi rik ginek ak nep warıkıl, apıl ñig geb,” agak.

¹⁷⁻¹⁹ Pen tari: ned Herod, nımam Pilip bine Herodias nop dak. Dek, Jon “Gipan nibak, gi tìmel gipan. Bi nuwi ne ma dıniğab,” agak. Pen Jon nib agek, Herodias Jon nop nıñek milık yapek agek, Herod bi ne okok ognap ag yokek, amıl Jon nop miñ lıłak. Bin Herodias, Jon nop titi gi ñag pak lınım, agıl, gos ak nep nıñoligip ak pen

²⁰ Jon tap tìmel alap ma goligip. Ne mìnìm tari tari agak ak, Herod nıñıl mìnìm tep yıpıd gił nep ageb, agıl, miñ miñ gił, Jon ne bi tep alap bi sığ

alap mideb, agil, pirkil, Herodias nop gitimel ginigab, agil, nop kod mid tep goligip.

21 Bin Herodias, Jon nop ntag pak lin, agil nitn mid mid, minek alap, Herod nonim nop tik dowak kos tikep nitn ak nep, tap kib nitnig, gapman bi kib okok, ami bi kib okok, karip lim Galili bi kib okok sik agek, tap kib nitnig olak.

22 Apil tap nibel niyliq gi, Herodias pai ne ak karip migan nibak apil kogim pagek, Herod abe, bi kib ne eip tap nib midelak okok abe niyel, kirop tep gek, kinj Herod pai nibak nop agak, "Tap tari ag niyenigan, nep nitnigain," agak.

23 Pen minim kils, minim niyid yib nep agil agak, "Yad nep minim niyid yib agebin, nak tap tari ag niyenigan ak nep nitnigain. Karip lim kib kod midebin aul ag niyenigan, nep dai ak agen, kod midenigan," agak.

24 Nib agek, pai ak amil nonim Herodias nop, tap tari ak ag niyinim, ag niyek, nonim pen agak, "Jon bi nig pak neb kimig cög magil ne ak agnimin," agak.

25 Nonim nib agek, dai pai ne kasek kinj Herod midek sijak amil agak, "Minji won aul nep, Jon bi nig pak neb kimig cög magil ne ak di kinaq cög migan alap lil, yip dap nian," agak.

26 Nib agek, kinj Herod Jon nop gos niyek, mapin yib gak. Pen ne bi kib okok nitn midel niyliq gi, minim kils minim niyid yib pai ak nop agak ak nep gos niyil,

27 magil nibak nep ami bi ne alap, "Amil Jon nabic cög magil ak dowan," agil ag yokek, amil Jon nop nabic cög magil ne ak tib git rik git,

28 dì kînañ cög mîgan alap lîl, dapîl pai nîbak nop ñek, ne pen damîl nonîm nop ñâk.

29 Pen Jon bî ne okok, Jon nop kîñjam tîb gi rîk gîlak mînîm ak nîñjîl, kîri am cîp se damîl, kab mîgan sîñjak tîgel gîlak.

*Jisas bin bî konjai nep tap magîl ñek ñîñjîlak
(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)*

30 Jisas mînîm dad ameb bî okok, kîri tîgonj tîgonj wög gi taglıg gi, adîk gi apîl, bin bî okok kîrop mînîm tari tari ag ñîl, tap tari tari gîlak okok, magîlsekJisas nop ag ñîlak.

31 Pen bin bî konjai yîb nep amîl apîl gelak ak me, Jisas bî ne okok eip tap ñîñjîmel rek ma lek, ne kîrop agak, “Cîn, bin bî ma mîdebal nab sîñjak amîl, yokop mîdojîn, nîbi magîl alap ake lînîgabîm,” agak.

32 Nîb agîl, bî ne okok eip ñîg magöb dîl, karîp lîm bin bî ma mîdelîgîpal sîñjak amnîlak.

33 Pen kîri ñîg magöb dad amel nîñjîg gi, bin bî konjai nep, Jisas bî ne okok eip tîgonj ke alap amebal, agîl, taun okok nîb okok nîb kasek pîg gi rîkîd ag amîl, ñîg gol ar kanîb par ak ned amîl, Jisas bî ne okok eip amnîg gelak sîñjak ned am mîdelak.

34 Jisas bî ne okok eip ñîg gol sîñjak amjakîl wös gîl, ñîg magöb kîrîg gîl, bin bî konjai mîdelak okok kîrop nîñjîl, gos ne ke gos nîñjîl nîñjîk, kîri kaj sipsip bî kod mîdep alap ma mîdeb rek ak mîdelak. Nîbak nîñek, mapîn gek, ne wagîn gîl kîrop mînîm ognap tapîn ag ñî mîdek.

35 Pib bîr pañid amek nijlig gi, bî ne okok apil nop aglak, "Pib bîr pañid amib. Siñaul miñ mab nep nab siñaul.

36 Nib ak, bin bî siñ aul ag yokek, kiri amiñ karip tiriñ tiroñ karip lîm yokop ulep siñ aul amiñ, tap magil kiri ke ognap tau niñlanj," aglak.

37 Agelak, Jisas agak, "Nibi ke krop tap magil ognap niñimib," agak. Agek aglak, "Nib ageban ak, bî takin aknib jîl onjîd wög gîl mani dîpal rek dîl, tap magil tau dapil krop niñ aka?" aglak.

38 Agelak, Jisas agak, "Bred magil nibi titi gi rek midéb? Am niñim!" agak. Agek, am niñil aglak, "Cin bred magil aknib mamid alanj, kîbsal omal sek midéb," aglak.

39 Nib agelak, Jisas agak, "Bin bî siñ aul agem, asik bîlok ke ke lîl, tap kas kîkomij ar siñ aul bisig midel amnañ," agak.

40 Agek, bin bî okok krop agel, ognap niñ juil omal adik gi dam wajrem alanj (50) rek mogim bîlok lîl, ognap niñ bin bî niñ juil aknib mamid alanj (100) rek bîlok lîlak.

41 Pen Jisas ne bred magil aknib mamid alanj abe, kîbsal omal abe dîl, seb kab ar alanj siñak niñil, God nop, tep agil, bred ak dî tî pañil, bî ne okok krop ñek, kiri pen bin bî okok krop nonim li ñîlak. Kîbsal omal ak, ak rek nep bî ne okok ñek, bin bî okok krop nonim li ñîlak.

42 Ñelak, ñibel ñibel, krop kogi gak.

43 Bred kîbsal dai dai nib tîrauñ gîlak okok, Jisas bî ne okok wad dîl yigel yigel, wad aknib umigan alanj ap ran jakak.

44 Tap niñlak niñ nîbak, bî okok nep me, paip

tausan amnak.

Jisas ñig kas ar ak taulig gi amnak

45 Pen magıl nı̄bak nep Jisas bı̄ ne okok kırop agek, ñig magöb dıl, Betsaida taun kıd adan̄ amel nı̄nlı̄g gī, Jisas sı̄n̄ak mı̄dıl bin bı̄ okok kırop ag yokek amnīlak.

46 Ag yokıl, dım gol mak alap kılın̄ gıl amīl, God nop sobok gī mı̄deker.

47-48 Kıslı̄m gı̄n̄ig gek magıl ak, Jisas nep mı̄dıl nı̄n̄ak, bı̄ ne okok kı̄rī ñig magöb dıl, ñig nab sı̄n̄ak adan̄ amel nı̄nlı̄g gī, yı̄gen ak amelak pı̄s ken apek, koslam ñig kas ar alan̄ parı̄k yoklı̄g gī amelak. Karıp jın̄ parı̄kek won ak, Jisas ñig kas ar alan̄ bı̄ ne mı̄delak sı̄n̄ak amīl, kırop tausak lı̄l, amnīg gek nı̄nlı̄g gī,

49-50 nop ñig kas ar alan̄ sı̄n̄ak amek ak nı̄n̄ıl, ak cı̄p kaunan̄ alap, agıl, jel gek pırı̄kıl sı̄k gaul gılak. Dai Jisas kırop agak, “Gos par ma nı̄nn̄imı̄b! Yad nep apebin! Ma pırı̄kn̄imı̄b!” agak.

51 Agıl, ñig magöb mı̄gan eyan̄ amek, yı̄gen dek ak kır̄ gak. Ñig gek, Jisas ne titi gıl ñig gı̄p, agıl, gos par yı̄b nı̄nlak.

52 Ne bred dıl bin bı̄ koñai nep nonı̄m lı̄ ñak ak nı̄nlak ak pen ñin̄ nı̄bak Jisas nop ñı̄n̄ dı̄ tep ma gılak.

53 Pen ñig nab sı̄n̄ak amīl amīl karıp lı̄m Genezaret amjakıl, ñig magöb ak nag dı̄ ñon gī lı̄lak.

54 Ñig magöb sı̄n̄ak kırı̄g amel nı̄nlı̄g gī, bin bı̄ nı̄b okok Jisas owı̄p, agel nı̄nlı̄g gī,

55 kasek karıp lı̄m tı̄gonj tı̄gonj kıd kıd amīl, bin bı̄ tap gak okok kırop dam Jisas am mı̄deker sı̄n̄ak dapelak.

56 Ņin n̄ib okok, Jisas karip t̄irig t̄iroŋ okok aka taun okok aka karip l̄im yokop okok amjakek, bin b̄i tap gak okok k̄rop dap maker nab s̄ıŋak l̄il, Jisas nop neb neb ḡil aglak, “Nak m̄idek, bin b̄i tap ḡip okok, walij dai nep ak d̄i n̄iŋel, k̄rop komiŋ lan,” aglak. Jisas yau agek n̄iŋlig ḡi, bin b̄i nop d̄i n̄iŋlak okok k̄rop maḡilek komiŋ lak.

7

*Tap c̄ibur m̄idmaḡıl nab adaŋ n̄ib söŋ oniŋgab
ak nep me acır m̄ideniŋgab*

1 Bi Perisi ognap, b̄i lo m̄inim ag ūeb ognap, Jerusalem n̄ib apıl, Jisas m̄idek s̄ıŋak n̄iŋ m̄idił,

2 k̄iri n̄iŋlak Jisas b̄i ne ognap, n̄ip̄is n̄ised s̄ikop asık mosik ḡi rep ḡił, ūinmaḡıl ūig l̄i yokıl nep tap ūibeliḡipal rek, ma gelak.

3 (Perisi b̄i okok abe, Juda bin b̄i okok maḡilek abe, n̄ip̄is n̄ised s̄ikop ageliḡipal rek n̄iŋıl, ūinmaḡıl ūig l̄i yokıl nep, tap ūibal.

4 Maker nab s̄ıŋak am m̄idił, karip adik ḡi apıl, ak rek nep ūig l̄i yokıl nep, tap ūibal. Pen kap, tin cög, kapa, m̄ij par kineb tap okok ak rek nep ūig l̄i yokıl nep, tap ūibal. Tap n̄ibak rek maḡilek k̄il tep ḡipal.)

5 N̄ib ak, Jisas b̄i ne okok tap yokop ūiŋlak ak n̄iŋıl, b̄i Perisi okok abe, b̄i lo m̄inim ag ūeb okok abe, Jisas nop aglak, “Bi nak okok tari ḡinig, ap̄is based s̄ikop aglak rek, ūinmaḡıl k̄iri ak ūig l̄i yokıl mer, yokop nep tap ūibebal?” aglak.

6 Agelak, Jisas pen agak, “N̄ibi m̄inim tom agebim ak, Aisaia m̄inim n̄iŋid ȳib aḡıl, God M̄inim ak ūu k̄il t̄ikil agak,

‘Bin bî sîn aul, God yîb agon ar ameb apal ak pen yokop mînîm nep apal; yîp mîdmagîl ma lîpal.

⁷ God lo mînîm ak ag ñobîn, apal ak pen bin bî mînîm kîri ke apal mînîm ak nep ag ñebal.

Nîb ak, yîp sobok gîl yîb yad agel ar ma ameb.
Yokop mînîm nep agebal,’ agak.

⁸ Ar nîbak rek, nîbi God mînîm ag lak ak kîrîg gîl, bin bî mînîm kîri ke apal ak dîl, nap nased sîkop ageliçîpal ar ak kîsen gîpîm,” agak.

⁹ Jisas kîrop kauyan agîl agak, “Nîbi gos kîd yîk nîñîl, God mînîm ag lak ak dî ke okok yokîl, gos magîl nîbi ke ak nep nîñ dîl kîsen gîpîm.

¹⁰ Mosis God Mînîm dai alap ñu kîl tîkîl agak, ‘Nanîm nap agnîmir rek nîñ dîl, kîrop dî tep gînîmîb; pen ñît pai ognap nonîm nap kîrop mînîm mîlîk kal yapek agenîgal ak, nîbi kîrop ñag pak lem kîmlaŋ,’ agak.

¹¹ Pen nîbi mînîm ar nîbak yîpîd gîl ma ag ñîbîm. Bî alap, nonîm nap kîrîg gînîgain, agnîgab ak, kîrop agnîgab, ‘Ami bapi, yad tap tep ognap nîrepe mal ñîbnep ak pen mani nîrep mal ñeb mani ak, mîñi yad God nop ñînîgain, apin ak me, mani nîrep mal ñeb alap ma mîdeb,’ agnîgab.

¹² Nîg gel, nîbi nîñîl agnîgabîm, ‘Kîri nîg gîpal ak, mînîm ma mîdeb,’ agnîgabîm. Nîb agem, kîri God Mînîm ak kîrîg gîl, tap tep ognap nonîm nap kîrop ma ñînîgal.

¹³ Nîb ak, gos magîl nîbi ke ak nep nîñîl, kîsen gîl, bî kîsen nîb ognap sek ag ñem, kîri pen ak rek nep bî kîsen nîb ognap ag ñel, ag ñît dam

dapıl gel nıñlıg gi, God Mınım tap yokop rek di ke okok yokpal. Pen nonım nap mınım agesin ak nep mer; nıbi tap koñai nep nıg aknıb rek nep gıpım,” agak.

14 Jisas nıb agıl, bin bı koñai nep mıdelak okok kırop agek, ne mıdeklı wagın sıñak apelak agak, “Mınım agníg gebin aul nıbi magılseki nıñıl, mınım wagın tık nıñ tep gınımıb.

15 Nıbi tap nıbem nab eyan amnígab ak gac ma mıdenıgab; tap cıbur mıdmagıl nab nıbi adanı nıb söy onıgab ak nep gek, nıbi acır sek mıdenıgabım.

16 Nıbi bin bı gos tımid mıdonımınıñ okok, tımid li nıñ tep gınımıb,” agak.

17 Jisas nıb agıl, bin bı okok kırop kırıg gııl, karıp nıllık mıgan eyan amek, bı ne okok nop ag nıñlak, “Mınım sıd tıkkı apan nıbak, wagın ak tari?” aglak.

18 Agelak, agak, “Bin bı okok kırı ma nıpal rek, nıbi ak rek nep ma nıpım ar? Tap asık mosık gıpal okok, abramek nıbel, cıbur nab eyan amnígab, God nıñıp gac ma mıdeb.

19 Pen tari: tap nıbal nıb okok, mıdmagıl nab eyan ma amnígab; cıbur nab eyan nep amek, cıb sek kıl yoknígal,” agak. Jisas mınım agak nıbak, tap okok magılseki nıñeb ak nep mıdeb, asık mosık gep tap alap ma mıdeb, agak.

20 Pen Jisas nıb agıl agak, “Gos tımel nab kırı eyan nıb onıgab ak me, bin bı acır sek mıdenıgal.

21 Bin bı okok nab kırop eyan gos tımel apek nıñlıg gi, kırı gi tımel gııl, tap si dıl, cıp nıagıl, bin si bı si gııl,

22 tap okok cın rek lañ, agıl, bin bı ognap gos tımel nıñıl, mınım esek agıl, mınım tımel agıl, tap okok cın rek ma lıp, agek, mılık yapek, bin bı ag juıl, yıb kırı ke dap ranıl, abramek gıl, tımel gep gos nokım nıñıl gıpal.

23 Tap tımel gıpal nıb okok gos ke okok nıb ma owıp. Gos tımel nab kırı eyanı nıb onıgab ak me gek, bin bı God udın yırık ar ne sıñak gac sek mıdebal.

*Bin alap, Jisas ne gek pai yad komıñ linıgab,
agıl, nıñ dak*

(Mat 15:21-28)

24 Jisas karıp lım nıbak kırıg gıl, amıl karıp lım taun kıb Taia ulep nıb sıñak amnak. Amıl, bin bı okok yıp mıñi ma nıñnımel, agıl, karıp nıllık mıgan alap amıl we gıl mıdeklak pen we gıl mıdonımın rek ma lak.

25 Bin alap, pai ne nop kıjeki abañ ñagak ak me, Jisas owıp, agel, ne amıl Jisas mıdeklak sıñak tob wagın nop sıñak kogım yımlı,

26 Jisas nop neb neb gılıg gı agak, “Pai yad kıjeki abañ ñagıp ak, ag söy yokek amnañ,” agak. Bin nıbak ne Juda bin mer. Ne tık dolak karıp lım Pönisia, bı karıp lım Siria nıb kod mıdeligıpal ak.

27 Pen nıb agek, Jisas nop agak, “Ned nıb pai tap nıbel, kogi gınıgab ak tep. Tap magıl nıb pai ñeb ak dıl, kain yoknıgabın ak tep ma gınıgab,” agak.

28 Agek, bin ak pen agak, “Bı Kıb! Ak tep ageban ak pen nıb pai okok tap nıbel, dai dai okok abañ mok okok yapek, kain okok sek nıñnıgal,” agak.

²⁹ Agek, Jisas mìnìm nìbak nìñjìl agak, “Nak nìb apan ak, pai nak kìjeki yìpìl sìkìl mìdosìp ak bìr mìs amìb; nak amnoñ,” agak.

³⁰ Jisas nìb agek, bin nìbak adìk gì amìl nìñják, kìjeki kìrìg mìs amek, pai ne mìj ar sìñják kapkap kìn mìdek.

Tìmìd mìgan pìlin gak bì alap Jisas gek, tìmìd wakak

³¹ Jisas karìp lìm taun kìb Taia ulep nìb sìñják kìrìg gìl, amìl karìp lìm taun kìb Saidon ulep nìb sìñják pakił, karìp lìm Dekapolis nab okok amìl, Nìg Cöb Galili amnak.

³² Amjakek nìñlig gì, bin bì okok bì tìmìd pìlin gak mìnìm ag tep ma golìgìp bì alap dapìl, Jisas nop neb neb gìl aglak, “Bì aul nop dì nìñjek, komìñ lan,” aglak.

³³ Agelak, Jisas bì nìbak nop poñ dìl ke ke sìñják amìl, ñìnmagìl par ne ak tìmìd mìgan nop ak yokìl, ñìnmagìl kìñìk ñagìl, aleb nop ak dì nìñjìl,

³⁴ seb kab alan nìñjìl, ake lìlìg gì, “Epata!” agak. Mìnìm yìb agìl, “Epata,” agak ak, mìnìm wagìn ak “Yìkan,” agak.

³⁵ Nìb agek nìñlig gì, bì nìbak tìmìd mìgan ak pag yìkìl, aleb ne auan amek nìñlig gì, dai mìnìm yìpìd gìl agak.

³⁶ Jisas pen bin bì okok kìrop agak, “Mìnìm nìbak bin bì ognap kìrop ma ag ñìnìmìb,” agak. Mìnìm nìbak mìnìm kìlìs gìl agak ak pen kìri amìl kìlìs gìl bin bì koñai nep ag ñìlak.

³⁷ Mìnìm nìbak ag ñelak bin bì nìñjìl wal yìb agìl aglak, “Jisas tap okok magìlseki gosìp tep yìb gìp. Ne bin bì tìmìd pìlin gìp okok gek, pag yìkìl,

bin b̄i aleb m̄iker ḡip okok gek m̄inim ag tep ḡipal,” aglak.

8

*Jisas bin b̄i konjai ȳib nep tap maḡil ñek ñiylak
(Mat 15:32-39)*

¹ Ñin nab n̄ib s̄injak nep, bin b̄i konjai nep ap m̄idel, tap maḡil ma m̄idek, Jisas b̄i ne okok s̄ik agek apelak agak,

² “Yad bin b̄i s̄in aul k̄rop ȳimig n̄inebin. Ñin omal nok̄im yad eip m̄idil, yokop m̄idebal.

³ K̄rop yuan nep ag yoken, ognap par okok n̄ib opal rek, kan̄ib nab okok amił, ud̄in m̄emain dek, yap pakn̄igal,” agak.

⁴ Agek, b̄i ne okok aglak, “Miñ mab nep nab n̄ib s̄in aul, tap maḡil akal n̄ib d̄il ñin?” aglak.

⁵ Agelak, Jisas agak, “Bred maḡil n̄ibi titi ḡi rek m̄ideb?” agak. Agek aglak, “Akn̄ib ar onj̄id ak,” aglak.

⁶ N̄ib agel, Jisas bin b̄i okok k̄rop agek, bisigel ñiylig gi, bred maḡil akn̄ib ar onj̄id n̄ibak d̄il, God nop tep aḡil, ti pañil, b̄i ne okok k̄rop ñek, k̄iri pen d̄il, bin b̄i okok k̄rop nonim li ñiylak.

⁷ K̄ibsal s̄ikol bad alap d̄i m̄idelak ak, ak rek nep d̄il, God nop tep aḡil, b̄i ne okok k̄rop ñek, d̄il nonim li ñiylak.

⁸ Nel, ñibel ñibel k̄rop kogi gek, dai dai yep̄il yep̄il ḡilak okok, Jisas b̄i ne okok wad akn̄ib ar onj̄id ak ȳigel ap ran jakak.

⁹ B̄i tap ñiylak n̄ib okok, po tausan rek. Jisas pen, bin b̄i n̄ib okok k̄rop ag yok̄il,

10 bi ne okok eip ñig magöb dil, karip lim Dalmanuta amnılak.

Perisi bi ognap, “Tap ma gep rek alap gek nınıjın,” aglak

(Mat 16:1-4; Luk 12:54-56)

11 Bi Perisi ognap Jisas nop neb neb gon, tari rek agnımın, agıl, apıl nop eip mınım ag amıl apıl gıl aglak, “Tap ma gep rek alap seb kab ar alan sınıjak gek, cın nınıl, God nep ag yokek opan, agıl nınınıgabım,” aglak.

12 Nıb agel, Jisas ake lılıg gı agak, “Bin bi mını mıdebal ñin aul, tari gınıg apal, ‘Tap ma gep rek alap gek nınıjın,’ apal? Yad nıbep nınıjd yıb agebin, nıbep tap ma gep rek alap gen, ma nınınıgabım,” agak.

13 Nıb agıl, kırop kırig gıl, bi ne okok eip ñig magöb dil, ñig cıob pıs kıd adañ amnılak.

Jisas, bi ne okok bin bi Perisi mınım esek kırop ma dınımel, agıl, mınım sıd tıkıl agak

(Mat 16:5-12)

14 Pen bi ne okok sakol gıl, bred konjai mer, magıl nokım alap nep dı ñig magöb ar ak lıl, dad amnılak.

15 Nab okok amlig gı, Jisas kırop agak, “Perisi yıs kıri ak abe, Herod yıs ne ak abe, nını tep gınımıb,” agak.

16 Nıb agek, bi ne okok kıri ke ag nını ag nını gıl aglak, “Bred magıl ognap sek ma dopın rek ageb,” aglak.

17 Jisas pen kıri aglak nıbak ke nınıl agak, “Tari gınıg bred magıl ma dopın, agıl, agebım? Nıbi mınım nınıl, wagın ak ma nıpım ar?

18 Udın lak ak ma nı̄pı̄m? Tı̄mı̄d lak ak ma nı̄pı̄m? Aka nı̄ñıl saköl gı̄pı̄m?

19 Bī paip tausan mı̄delak nı̄n ak, bred magıl aknı̄b mamı̄d alan tı̄ paŋ gı̄ nı̄n, nı̄bıl dai dai yepıl yepıl gılak okok, wad titi gı̄ rek yı̄pek?” agak. Agek aglak, “Wad aknı̄b umı̄gan alan yı̄gnok,” aglak.

20 Nı̄b agelak agak, “Pen bī po tausan mı̄delak nı̄n ak, bred magıl aknı̄b ar onı̄d ak tı̄ pan gı̄ nı̄n, nı̄bıl dai dai yepıl yepıl gılak okok, wad titi gı̄ rek yı̄pek?” agak. Agek aglak, “Wad aknı̄b ar onı̄d ak yı̄gnok,” aglak.

21 Agelak agak, “Nı̄bi mı̄nı̄m nı̄ñıl, wagın ak ma nı̄pı̄m ar?” agak.

Udın kwoi gak bī alap Jisas gek, udın nı̄l nı̄jak

22 Pen kiri Betsaida taun amjaket nı̄ñlı̄g gı̄, bin bī ognap bī udın kwoi gak alap dapıl, Jisas nop neb neb gıl aglak, “Nop dı̄ nı̄ñan,” aglak.

23 Agelak, Jisas bī udın kwoi nı̄bak nop nı̄nmagıl kı̄d ak dıl, poŋ dıl karıp tırı̄g tı̄roŋ gol sı̄ňak amīl, udın nop ak kı̄ñik nı̄agıl, nop dı̄ nı̄ñıl, agak, “Udın nak tap ognap nı̄ñebən aka?” agak.

24 Agek agak, “Yau. Bin bī okok nı̄ñebin ak, pen mab bı̄d rek okok gı̄ tagebal,” agak.

25 Agek, Jisas kauyaŋ udın magıl nop dı̄ nı̄ñek, dai komı̄ŋ lek tap okok magılsek nı̄ŋ tep yı̄b gak.

26 Pen Jisas bī nı̄bak nop agak, “Kauyaŋ adı̄k gı̄ karıp tırı̄g tı̄roŋ bin bī mı̄debal kı̄dadaŋ ma amnı̄mın; karıp nak yı̄pı̄d gıl amnoŋ,” agak.

Pita Jisas nop agak, “Nak nep me Mesaia ak,” agak

(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Jisas bî ne okok eip karîp tîrîg tîronj taun kîb Sisaria Pilipai mañ sînjak amnîlak. Kanîb nab sînjak amlîg gî kîrop agak, “Bin bî okok, yîp bî an agîl nînejbal?” agak.

²⁸ Agek aglak, “Bin bî ognap nep Jon bî ñîg pak ñeb ak, agebal; ognap Ilaija, agebal; ognap bî God mînîm agep ke nîb alap, agebal,” aglak.

²⁹ Agelak, Jisas kîrop agak, “Nîbi ke pen yîp bî an, agîl, nîpîm?” agak. Agek, Pita agak, “Nak nep me Mesaia ak,” agak.

³⁰ Agek, Jisas agak, “Nîbi bin bî ognap kîrop mînîm nîbak ma ag ñînîmîb,” agak.

Jisas agak, “Yad kîmîl kauyan warîknîgain,” agak

(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Jisas pen wagîn gîl bî ne okok kîrop mînîm ag ñîlîg gî agak, “Bî Nî ne yur kîb yîb dînîgab. Bî kîb mînîm tîg bîlokep okok abe, bî God nop tap sobok gep bî kîb okok abe, bî lo mînîm ag ñeb okok abe, nop nîjel, mîlîk yapek, ñag pak lel, ne kîmîl, ñîn omal mîdîl, ñîn omal nokîm ak kauyan warîknîgab,” agak.

³² Jisas mînîm nîbak mîsenj agek, Pita nîjek, tep ma gek, Jisas nop dam gol sînjak amîl, nop ag gîlîg gî agak, “Mînîm nîbak rek ma agan,” agak.

³³ Pen Jisas adîk gîl, bî ne okok kîrop nîjîl, Pita nop agak, “Seten! Nak kîd yad okok amnoj! God gos ñeb rek ma ageban; bin bî okok gos nîpal rek nep nîjîl ageban,” agak.

34 Nib agıl, bi ne okok abe, bin bi konjai nep midełak okok abe, sık agek, wagın sıňak apelak agak, “Bin bi an an yad eip middenimel okok, tap tari lım dai ar wagın aul gos kib nıpal ak kırıg gıl, mib goj kiri ke gos kib nıpal ak kırıg gıl, mab kros di ka gıl yıp kisen gınimel.

35 Bin bi, Jisas nop nıñ di midon, tep ma gınigab agıl nıñnigal bin bi okok, piş nep ap yap paknigal. Pen bin bi, Jisas nop nıñ dıl, mìnım tep ne nıñ di midon, cınop gi tımel genigal ak, mìnım ma mideb agıl gel amnígab bin bi okok, God gek per nep per nep komıñ middenigal.

36 “Pen bin bi, tap tep lım dai ar wagın aul konjai nep dın, ag gos nıpal bin bi okok, karıp lım wagın aul mideb tap okok magılseki dınigal ak pen komıñ per midep won ak ma dınigal.

37 Tap tep okok magılseki dam sükim gıl, komıñ per midep won ak taunimel rek ma lıp.

38 “Miñi ñin nıbaul bin bi kiri bin si bi si gıl, tap si tap tımel gılıg gi midebal ak, bin bi an, yıp abe mìnım yad abe nabıñ gınigab, kisen Bi Ni ne Nap melik tep aknib ke dıl, ejol sıň okok sek apenigab ñin ak, ne bi nıbak nop ak rek nep nabıñ gek, ‘Nop ma nıpin,’ agnígab,” agak.

9

1 Pen Jisas nib agıl, mìnım alap agak, “Yad nıbep mìnım nıñid agebin, nıbi bin bi midebim sıň aul ognap komıñ mideb nıñlig gi, God bin bi dıl kod middenigab ñin ak, kılıs kib sek apek nıñnigabim,” agak.

*Jisas mib goj ne ak ke yib lak
(Mat 17:1-12; Luk 9:28-36)*

² Pen kisen ñin aknib kagol onjd ak midil, Jisas ne Pita Jems Jon krop yakam poj djl, karip lim bin bi ma midelak dim yirik alaq alap kilan gi amnilak. Amil, Jisas nop niyel niyilig git, mib goj ne ak ke yib lak.

³ Walij ne ak tjd tep ke yib ljl, mimelik yib gak. Pen bin blim dai ar wagin aul alap walij ognap niyig ljl ulik malik gel, tjd nibak rek linimiy rek ma lip.

⁴ Pen magil nibak niyilak, Ilaija eip Mosis eip apil Jisas eip minim ag miderek.

⁵ Kiri niyil, Pita Jisas nop agak, "Minim ag neb bi, cin tep yib apil sinjal midobin! Nib ak, cin karip badak bad omal nokim gin; nep alap, Mosis nop alap, Ilaija nop alap," agak.

⁶ Kiri pirkelak rek me, Pita gos niy tepgil mer, abramek nib agak.

⁷ Pen kimi bad alap apil, krop di yipil yokek niyilig git, minim alap kimi nab nib sinjak agak, "Alek Ni midmagil yad yib. Minim agnigab rek niyim," agak.

⁸ Nib agek niyilig git, kiri niy padiklig git niyilak, bi nib omal ma miderek; Jisas nep midek.

⁹ Pen kiri dim alaq kiriig git, mak eyan ap yaplig git, Jisas agak, "Dim aul aposin tap gosiip niyessim ak, miini bin bi ognap krop ma ag niniimb. Kisen Bi Ni ne kimil wariknigab nin ak nep misen ag niniimb," agak.

¹⁰ Agek, bi ne okok bin bi ognap krop ma ag niylak; kiri ke nep ag niy ag niy git aglak, "Kimil

warıkni̇gain, agip ak, mìnim wagin ak tari?” aglak.

¹¹ Nib agil, Jisas nop ag niñil aglak, “Bi lo mìnim ag ñeb bi okok tari giñig apal, ‘Ilaija ned onigab,’ apal?” aglak.

¹² Agelak, Jisas agak, “Niñid apal. God Mìnim ak ñu kıl tikil aglak, ‘Ilaija ned apil tap okok git jin giñigab,’ aglak. Pen God Mìnim ak mìnim alap ñu kıl tikil aglak, ‘Bin bi okok Bi Ñi ne nop kid ñil, nop yur kib ñiñigal,’ aglak mìnim ak, tari giñig niñaglak, agil niñim?

¹³ Pen Ilaija aglak nibak, kisen onigab, agil, gos ak ma niñnimib. Ne bir owak niñil gos kiri ke niñil nop abramek git timel yib gitlak. Nib ak, God Mìnim ak ñu kıl tikil, nop giñigal, aglak rek nep gitlak,” agak.

Kijeki ñi sikol alap aban ñagak ak, Jisas ag mis yokak

(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43)

¹⁴ Pen kiri ban eyaq amil niñlak, bi lo mìnim ag ñeb bi ognap, Jisas bi ne aknib ajip okok eip pen pen ag midel niñlig git, bin bi konai nep apil, krop piñil kos kos git midelak.

¹⁵ Niñ git niñ midel niñlig git, Jisas apjakek, bin bi ap midelak okok nop niñil, wal agil, amil nop ag wasu dflak.

¹⁶ Jisas bi ne okok krop ag niñil agak, “Tari giñig pen agek pen agek gesim?” agak.

¹⁷ Nib agek niñlig git, bi alap bin bi midelak nab nib siñak agak, “Mìnim ag ñeb bi. Ñi yad ak, kijeki aban ñagek, mìnim ma geb.

18 Ņin ognap nop tapin gek, ap yap pakil, kijik kobkob kosib masib apil, meg sip yimil, ninmagil tob mib goj yin gil gap. Per nig gek gek me, dopin ak pen bi nak okok krop agen, kijeki ak ag yok mer niyil krig gapal,” agak.

19 Nitb agek, Jisas krop agak, “Nitbi bin bi miini midebim aul God nop niy dil kils ma gipim. Minnek akal nop niy dil, tap nitb okok ke ginigabim? Minim per agen nippim ak, titi gil minim kil sek alap agen niyinigabim? Nit nibak dad midebin aul dowim!” agak.

20 Agek, dam Jisas midiek wagin sijak dapel, kijeki ni nibak nop aban ntagak ak, Jisas nop niyil, ni ak nop gek, ap yap pakil, adik madik gilig gi, kijik kobkob kosib masib apil yowak.

21 Nig gek, Jisas ni nibak nap nop ag niyil agak, “Tap nibak niin akal rek gak?” agak. Agek agak, “Birarik nep ni sikol won ak nep gak.

22 Kijeki nibak, nop per ntag pak lin, agil, mab yineb nab okok abe, nig nab okok abe di yokeb. Nit ak, ciroc apil yimig niyil, tap nibak ag yokep rek lonimiy ak, ag yukan,” agak.

23 Agek, Jisas agak, “Yip tari ginig, ‘Ag yokep rek lonimiy ak, ag yukan,’ agil ageban? Ag niyinigan rek ginigab, ag gos niyinigan ak, ag niyinigan ak rek ginigab,” agak.

24 Agek, ni nap ak kasek nep agak, “Nep niy debin; nig ginigan, agil, gos ak niyebin ak pen gos omal niyinim rek lip ak, yip gos tep nek niyil yad pis nep niy dinim,” agak.

25 Pen bin bi konjai nep, apil mal Jisas eip midelak sijak, pig gi rikid ag apelak niyilg gi,

Jisas kijeki ak nop agak, “Nak kijeki, bin bi gek timid sakol nagek minim ma apal ak, nep agebin, ni piyak nop kiri gil, pis nep amil, kisen kauyan ma adik gi onimin!” agak.

²⁶ Agek, kijeki nibak gaul kib gil, soej amnig gil, ni ak nop gek, ap yap pakil, jep jep di wos gek, bin bi konjai nep aglak, “Bir kimib,” aglak.

²⁷ Nib aglak ak pen Jisas ninmagil kid ne ak dil, nop di warik nek, warik komin midek.

²⁸ Kisen Jisas karip nilik migan eyan amil, bi ne okok eip kiri nep midlig gi, nop aglak, “Tari ginig cin kijeki nibak nop ag yok mer nipiin?” aglak.

²⁹ Agelak, Jisas agak, “Kijeki nibak rek yokop ma ag yoknigal; God nop sobok gel me, mis amnigal. Mer ak, mis ma amnigal,” agak.

*Jisas kauyan, “Kimil wariknigain,” agak
(Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)*

³⁰⁻³¹ Jisas bi ne okok poj dil, karip lim nibak kiri gil, karip lim Galili nab sijak amlig gi, bi yad okok kirop minim ag ni tep ginim, agil, kapkap we gil midlig gi, kirop ag noligip. Kirop ag nil agak, “Bi Ni ne nop mimig gil bi ognap kirop nek, nop naq pak lel, kimil, nin omal midil, nin omal nokim ak kauyan wariknigab,” agak.

³² Ne nib agek niqlig gi, minim wagin nibak tari, agil, nop ag niplap ak pen pirkil, ma ag niqlak.

*Yad nep bi kib midebin, agil, minim pen pen aglak
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)*

33-34 Pen kanib nab siňak amlig gi, Jisas bi ne okok, “Yad nep bi kib, nak bi kib mer,” aglig gi, pen pen agel amnak. Amil Kapaneam amjakil, karip miňan eyan ak amiil, Jisas krop ag niňil, agak, “Kanib nab siňak aplig gi, miňim tari agem aposip?” agak. Agek, bi ne okok miňim niňak ag niňlig gi apelak ak niňil, nabij gek, pen ma ag niňlak.

35 Ma ag ñelak, Jisas am bisig gi, bi ne aknib umiňan alan okok krop agek apelak agak, “Bin bi pobij midenimel okok, bin bi yokop wög gi niňbal rek midil, bin bi ognap krop magilsek wög gi niňimel,” agak.

36 Niň agil, niň pai sîkol alap dapil midelak nab siňak lîl, kaig giliig gi, agak,

37 “Bin bi yip niň dil, niň pai sîkol aul rek nokim alap di tep ginigal ak, niň ak nop nep mer, yip abe dinigal. Pen yip dinigal ak, yip nep mer, Bapi yip ag yokek onek ak nop abe dinigal,” agak.

*Bin bi kaual maual cîn ma ginigal okok, kiri bin
bi niňeb cîn*

(Luk 9:49-50)

38 Pen Jon Jisas nop agak, “Miňim ag ñeb bi. Bi alap yib nep agil, kijeki kiyob niňlik ag söy ag yokek, cîn niňil nop agnok, ‘Nak bi cîn eip jîm niň ma tageban ak, niň ma giňimin,’ agnok,” agak.

39 Agek, Jisas nop pen agak, “Nop tari ginig mer apek? Bin bi yip gos niňil, yib yad agil, tap ma gep rek ognap ginigal okok, kisen adik gi yip miňim timel ma agnigal.

40 Bin bi kaual maual cîn ma ginigal okok, kiri bin bi niňeb cîn.

41 Pen nıñım! Bin bı an an, nıbep Jisas bı ne, agıl, nıg mıl ñel nıñnígabım ak, God kırop dı tep gınıgab,” agak.

*Gı tımel gıtın rek lıp, agıl, nıŋ tep gınımıt
(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)*

42 “Pen bin bı ognap apıl, ñı̄ pai yıp nıñ debal okok, kırop tap si tap tımel ar ak gı yomel, kıri gos yıp ak saköl gı̄l, tap si tap tımel gınıgal. Bin bı nıg gınıg genıgal ak, ned kab kıb alap kıñam ak nag dı̄ lı̄ tıbıkıl, dam nıg solwara nab sıñak yokplap ak tep. Pen komıñ mıdıl, nıg gı̄ tımel gınıgal ak, yur kıb yıb dıñıgal,” agak.

43 Jisas nıb agıl agak, “Ñıñmagıl alap gek, nıbi tap si tap tımel gınıg gebım ak, ñıñmagıl pı̄s kıd nıb ak tıb gı̄ rı̄k gı̄ yokem, pı̄s kıd ak nep mıdonımın. Nıg gı̄l, tap si tap tımel nıbak ma gınıgabım rek, komıñ amnıgabım. Pen ñıñmagıl omalgıl mıdeklı̄k, gı̄ tımel gı̄l, karıp lı̄m Hel, mab per nep yıñ mıdeb sıñak amnıgabım.

44 Karıp lı̄m nıbak,
kırop kısoi per nep lı̄ mıdlı̄g gı̄,
mab yıñ nep mıdenıgab.”

45 “Tob kıd ak, ak rek nep. Tob kıd alap gek, nıbi tap si tap tımel gınıg gebım ak, tob kıd pı̄s nıbak tıb gı̄ rı̄k gı̄ yokem, pı̄s kıd ak nep mıdonımın. Nıg gı̄l, tap si tap tımel nıbak ma gınıgabım rek, komıñ amnıgabım. Pen tob omalgıl mıdeklı̄k, gı̄ tımel gem, nıbep karıp lı̄m Hel, mab ke yıneb ak yokek, yur kıb dıñıgalım.

46 Karıp lı̄m nıbak,
kırop kısoi per nep lı̄ mıdlı̄g gı̄,
mab yıñ nep mıdenıgab.”

47 Udin magil ak, ak rek nep. Udin magil alap gek, nibi tap si tap timel ginig gebim ak, udin magil pis nib kid ak tig gilig gi yokem, pis kid ak nep midonimij. Niggil, tap si tap timel nibak ma ginigabim rek, God karip lim ne sijak amnigabim. Pen udin magil omalgil midek, gitimel gem, nibep karip lim Hel, mab ke yineb ak yokek, yur kib dinigabim.

48 Karip lim nibak,
'krop kiso per nep li midlig gi,
mab yin nep midenigab.'

49 "Gam wak nawoj mab dagilel yin dek tep linigab ak rek, God ne bin bi magilsek krop nig aknib rek nep ginigab."

50 "Dek sol tap dek kal tep yib ak pen dek kal ne ak amek, titi gil gem, kauyan dek kal ginigab? Nib ak, nibi bin bi dek kal rek midil, bin bi ognap midmagil li eip kapkap midenimib," agak.

10

*"Bin ag yokep aka mer?" aglak
(Mat 19:1-12; Luk 16:18)*

1 Jisas Kapaneam krig gil, karip lim Judia nab okok amil, am nig Jodan juil, pis kid adan amnak. Bin bi okok niyil, ap mogim gelak niyil ne per goligip rek krop minim ag nuk.

2 Bi Perisi ognap, Jisas tari rek agnigab, agil, apil, nop ag niyil aglak, "Lo minim tari rek mideb? Bi okok bin dil, ag yoknig, ag yoknigal aka?" aglak.

3 Agelak, Jisas pen agak, "Mosis God Minim nu kil tikil, nibep minim tari agak?" agak.

4 Agek aglak, “Mosis agak, ‘Bin ag yokníg, “Nep ag yokebin,” agıl, mija bad alap nu kıl tıkił nop nııl, ag yoknímınj, ’ agak,” aglak.

5 Agelak, Jisas agak, “Nınjıd agebiım ak pen wös rek God ne bi nıg gınıgal agıl ma gos nıŋjak. Mosis nıbep God mınim ag ūek, nıbi kasek ma dıpiım ak me, ne lo mınim nıbak nu kıl tıkkak.

6 Pen God karıp lım bırarık ped okok gi lak nıñ ak, bi gi lıl, bin gi lıl, gak.

7 Ar nıbak me, bi okok nonım nap sıkop eip mıdıl, amił bin dıl, kırop kırıg gił,

8 kırı ber mal jım nııl kıner nınlıg gi, mıb gon nokım lıniğab. Kisen ke ke mer, jım nııl nep mıdenıgair.

9 God agek, bi bin dıl mıb gon par nokım lıniğab nıbak, bi ognap amił kırop ag pak asık ke ke ma lınimel,” agak.

10 Nıb agıl, bi ne okok eip kauyan karıp nılik mıgan eyaŋ amił, Jisas nop mınim ar nıbak kauyan ag nınelak.

11 Jisas agak, “Bi alap bin dıl, ag yokıl, amił bin kisen nıb alap dıniğab ak, God udın yırık ne sıňak ne bin si dep bi.

12 Bin ak, ak rek nep, bi dıl, kırıg gił, amił bi kisen nıb dıniğab ak, ne bi si dep bin,” agak.

*Jisas nı̄ pai sıkol okok kırop di kaig gił,
nı̄nmagıl ne nabıc kırop ar alan lak
(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)*

13 Bin bi ognap, Jisas nı̄ pai cın okok di nıŋan, agıl, dapelak, pen bi ne okok kırop ag gelak.

14 Nib agelak, Jisas niŋek, milič yapek, agak, “Nī pai s̄ikol okok k̄irig gem, yip olan̄. God karip lim ak nī pai s̄ikol nib okok rek midébal.

15 Yad nibep niŋid yib agebin, bin bī okok, nī pai s̄ikol okok God karip lim ar alan̄ minim ak niŋ dipal rek ma niŋ dinigal ak, God karip lim ne siŋak ma amnigal,” agak.

16 Nib agil, nī pai s̄ikol okok k̄rop dī kaig gīl, nīnmagil ne nabic k̄rop ar alan̄ līl agak, “God nibep kod midonimin̄,” agak.

*Bī tap koŋai midék alap
(Mat 19:16-22; Luk 18:18-23)*

17 Pen Jisas amek niŋlig gīl, bī alap pīg gīl rikid ag apil, Jisas midék wagin̄ siŋak kogim yimil, agak, “Minim ag ſeb bī tep! Yad tari gīl per midép ak dinigain?” agak.

18 Agek, Jisas agak, “Yip tari gīnig, ‘Bī tep,’ ageban? Bin bī alap tep ma midébal; God nokim me tep midéb.

19 Pen nak God lo minim ak nīpan: ‘Cip ma niagnimib; bin si bī si ma gīnimib; tap si ma dinimib; minim kib agil tom ma agnimib; minim tom agil bin bī ognap tap k̄rop okok ma pilgī dinimib; nanim nap agnimir ar ak (rek nep) niŋil, kisen gīnimib,’ ” agak.

20 Jisas nib agek, bī nibak Jisas nop agak, “Minim ag ſeb bī. Yad kapan̄ apic nep midil, lo minim nib okok magilek niŋlig gī midebin,” agak.

21 Agek, Jisas nop niŋil, midmagil līl, agak, “Nak tap nokim alap nep ma gīpan. Nak amil, tap nak tari tari midéb okok magilek sikim gīl, mani

dil, bin bi tap ma middeb okok krop ninnim. Nig
gil me, tap tep nak ak midenigab God karip lim
seb kab ar alaŋ siŋak. Apin rek gil, apil, yad eip
tagor,” agak.

²² Nib agek, bi nibak tap ne konai middek rek,
cib gek, gos par yib liliq gi amnak.

²³ Jisas bi ne okok krop niŋ padiklig gi agak,
“Bin bi tap konai midenigab okok koslam yib God
bin bi ne midel, krop dil karip ne siŋak kod
midenigab,” agak.

²⁴ Nib agek, bi ne okok minim nibak niŋil, gos
par nep niŋel niŋlig gi, Jisas krop kauyan agak,
“Nī pai yad siŋ aul, minim agebin aul niŋim. God
karip lim ak koslam ameb rek middeb!

²⁵ Kaj kamel okok nū mauöl nag yokpal miŋan
ak amniq, amniqal ak pen bin bi klnok kibap
mani tap okok konai middeb okok, God karip lim
ne siŋak koslam yib amniqal,” agak.

²⁶ Jisas nib agek, bi ne okok wal yib agil, pen ag
niŋek pen ag niŋek gil aglak, “Nib ak, bi an rek
komin per middep won ak dinim?” aglak.

²⁷ Agelak, Jisas krop niŋlig gi agak, “Bin bi
okok kiri ke ginimel rek ma lip; God nep me tari
tari ginig, ginimiq rek nep middeb,” agak.

²⁸ Pen Pita Jisas nop agak, “Niŋan! Cin nak eip
taglig gi, tap cin okok magilsek kiriq gipin,” agak.

²⁹ Agek, Jisas agak, “Yad nibep niŋid yib agebin,
bin bi yip gos niŋil, minim tep yad wög ak ginig,
karip lim kiri kiriq gil aka, ninai nimam kiri
okok kiriq gil aka, nonim kiri okok kiriq gil aka,
nī pai kiri okok kiriq gil aka, wög dai kiri okok
kiriq gil, wög yip genigal ak,

30 God k̄rop d̄i rep ḡin̄igab. K̄rop kod m̄idek, l̄im dai ar waḡın aul m̄iden̄igal n̄in ak, kar̄ip, n̄inai n̄imam, non̄im, n̄i pai, wög dai k̄iri kon̄ai ȳib m̄iden̄igab. Pen n̄in ognap bin b̄i ognap okok, k̄iri bin b̄i yad eip m̄idebal ak n̄iñil, k̄rop ḡi t̄mel ḡin̄igab. K̄isen pen God k̄rop dam kar̄ip l̄im ne s̄iñak dad amek, ne eip per nep m̄iden̄igal.

31 Pen bin b̄i miñi ned amebal okok, k̄isen kon̄ai nep k̄id ken ȳib okok m̄iden̄igal. Pen bin b̄i miñi k̄id ken ȳib okok m̄idebal okok, k̄isen kon̄ai nep ned am m̄iden̄igal,” agak.

*Jisas kauyan, “K̄imil war̄ikn̄igain,” agak
(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)*

32 Pen k̄iri Jerusalem amlıg ḡi, Jisas ned gak; b̄i ne okok k̄isen ḡil, gos par par n̄iñlig ḡi amelak n̄iñlig ḡi, bin b̄i k̄isen apelak okok n̄iñil p̄ırıklak. Jisas pen b̄i ne akiñb um̄igan alan̄ okok k̄rop nep pon d̄il, gol s̄iñak am̄il, tap tari nop ḡin̄ig gak ak kauyan k̄rop ag ñak.

33 Jisas agak, “C̄in Jerusalem amon n̄iñlig ḡi, b̄i alap B̄i Ñi ne nop kain ḡi dam, b̄i God nop tap sobok gep b̄i k̄ib okok abe, b̄i lo m̄in̄im ag ñeb b̄i okok abe, ñiñmagıl k̄rop ñek, nop m̄in̄im k̄ib agıl, ‘B̄i n̄ibaul nop ñag pak lep,’ agıl, d̄i b̄i Juda mer okok k̄rop ñiñigal.

34 Ñel, nop ag juıl, k̄iñik ñagıl, nag d̄i pakıl, dam p̄is nep ñag pak lel k̄imn̄igab. Pen n̄in omal m̄idıl, n̄in omal nok̄im ak kauyan war̄ikn̄igab,” agak.

*Jems eip Jon eip b̄i k̄ib m̄idor, ag gos ak n̄iñrek
(Mat 20:20-28)*

35 Sebedi ñit ne omal, Jems eip Jon eip apıl Jisas nop agrek, “Mınım ag ñeb bı, cır mal nep mınım alap ag nıñor, nak yau ağıł gınigan ak tep,” agrek.

36 Nıb agerek, Jisas kırop agak, “Nıri yıp ag nıñníg gebir nıbak, yad nırep tari gınım?” agak.

37 Agek agrek, “Kisen nak melik tep ke sek mıdıl, karıp lım magılsek kiñ rek kod mıdenıgan ñin ak, cırop mal, bı alap dı ñınmagıl yıpıd pıs kıd nak ar lıl, bı alap dı ñınmagıl anıdken pıs kıd nak ar lek, bısig mıdojır,” agrek.

38 Nıb ager, Jisas agak, “Nıri mal nıñ rep gıl ma agebir. Nıg silek yad ñıñnígain ak nıri mal ak rek nep ñıñnígair? Yad ñıg paknıgain ak, nıri mal ak rek nep paknıgair?” agak.

39 Agek, “Yau, nıg gınıgabır,” agrek. Agerek, Jisas agak, “Nıñıd agebir. Nıg yad ñıñnígain ak, nıri mal ak rek nep ñıñnígair; nıg paknıgain ak, nıri mal ak rek nep paknıgair ak pen

40 ñınmagıl yıpıd ken pıs kıd yad bı an mıdenıgab, ñınmagıl anıdken pıs kıd yad bı an mıdenıgab ak yad ma agnıgain; ak Bıñen tap ne; ne ke nıñıp rek gınıgab,” agak.

41 Pen Jisas bı ne aknıb wajrem alaŋ mınım nıbak nıñel, kırop mılık yapek, Jems Jon bı omal kırop ag gılak.

42 Nıg gel, Jisas kırop magılsek agek apelak agak, “Nıbi nıpım, Juda bin bı mer okok, kiñ kırı kılıs gıl kod mıdebal; bı kıb kırı mınım tari tari agnıgal ak nıñıl kaunan dıl kisen gınıgal me.

43 Pen kırı gebal rek ma gınımıb. Bı an bı kıb mıdonımıñ ak, bı sıkol rek mıdıl, bin bı ognap kırop wög gı ñeb bı rek mıdonımıñ.

44 Bi an bi kib yib midonimij ak, bi sikol tam okok rek midil, bin bi ognap krop magilsek miñ wög gep bi alap rek midonimij.

45 Bi Ni ne ak, bin bi okok kiri wög yip gilan, agil, ma owip; wög krop gi ni damil, kisen tap si tap timel gipal ar ak saj gi kimen, bin bi konjai nep komij amnilan, agil, owip,” agak.

*Jisas udin kwoi gak bi alap gek, udin nil niñak
(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)*

46 Jisas bi ne okok eip taun kib Jeriko amjaklak. Kiri Jeriko krig amniç, bin bi konjai yib nep eip amnilar. Bi Timeas ni ne Batimeas udin kwoi gak ak, mani nim, agil, asib aglig git, kanib gol sijak bisig midek.

47 Bisig midek niñlig git, “Jisas bi Nasaret nib ak apeb,” agel niñil, ne sik agil agak, “Jisas, Depid Ni ne, yip yimig niñjan!” agak.

48 Agek, bin bi okok nop silikil aglak, “Minim ma agan! Kapkap midei!” aglak. Nib aglak ak pen ne kapkap midil mer, meg migan dap ranil sik kib agil agak, “Depid Ni ne, yip yimig niñjan!” agak.

49 Agek, Jisas mañ nib sijak wös git agak, “Nop sik agem, sijaul owan,” agak. Agek, bin bi okok bi udin kwoi ak nop aglak, “Jisas nep sik ageb. Warikil gos sek owan,” aglak.

50 Agelak, walij parsek ne ak tig ju yokil, kasek nep warikil, Jisas midek sijak amnak.

51 Amek, Jisas nop agak, “Yip tari gan, agil, apeban?” agak. Agek bi udin kwoi gak ak agak, “Minim ag neb bi. Udin ak kauyan nil niñjin, agil, apebin,” agak.

52 Agek, Jisas agak, “Jisas yip gek komiñ linigab, agil, niñ dipan ak rek, me nep komiñ lip, bir nak amnoñ,” agak. Nib agek niñlig git, won nibak nep udin nil niñil Jisas eip amnak.

11

*Jisas Jerusalem kij rek amnak
(Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)*

1 Jisas bi ne okok eip amil amil Jerusalem ulep ulep gilig git, Olip Dim, karip tirig tiron Betpagi Betani amjakil, Jisas bi ne omal agil agak,

2 “Karip lim miyan kidadan amil niñnigair, kaj donki marip bin bi dad ma tapal alap non git lel midenigab. Niñil, wisib donimir.

3 Bin bi ognap niñrep tari ginig nig gebir, agenimel, agnimir, ‘Bi Kib wög alap git, kauyan yokek, onigab,’ agnimir,” agak.

4 Nib agek, amil niñrek, kaj donki marip alap kanib siñak karip kijon wagin gol siñak nag non git lel midek. Miñ wisiber niñlig git,

5 bin bi yokop ulep nib siñak midelak okok aglak, “Tari ginig kaj donki marip nibak miñ wisibbir?” aglak.

6 Agelak, Jisas agak rek nep agerek, yau agel,

7 kaj donki marip nibak dam Jisas midek siñak apil, walij par kib kiri tig juil, kaj donki ar alan lrek, Jisas ar nibak bisigil amnak.

8 Bin bi okok konjai nep, walij parsek kiri okok tig juil, kanib kib ar siñak lilk; ognap mab kas okok tibrik dap lilk.

9 Nig git, bin bi nop ned gilkak okok abe, nop kisen gilkak okok abe, sik aglig git aglak,

“God yib ne agon ar amnañ!
 Bi Kib bi ne ag yokek apeb aul;
 God nop kod mid tep ginimtiñ.
 10 Based Depid kinj midil, bin bi kod midoligip
 rek,
 ne cinop ak rek nep kod midenigab!
 God yib ne agon ar amnañ!” aglak.

11 Jisas niggil, Jerusalem amil, God sobok gep
 karip miyan ak amil, tap okok ninj tagek ninjlig
 git, pit panjd amek ninjlig git, bi ne aknib umigan
 alan okok eip karip tirig tironj Betani amnilak.

*Mab niyeb alap magil ma pilak
 (Mat 21:18-19)*

12 Minek pen, Betani nib adik git kanib nab
 sijak aplig git, Jisas nop yuan lak.

13 Yuan lek, par yipid niyak mab ulem alap
 midék. Magil ognap pilil midéb aka agil, amil
 niyak, magil ma pilak; mab kas nep midék. Pen
 tarí: magil pílep nin ak ma owak.

14 Nig gek, Jisas mab nibak agak, “Kisen bin bi
 ognap mab magil nak ak ma niyngal,” agak. Bi
 ne okok minim agak nibak niylak.

*God sobok gep karip tap sikim gelak okok, Jisas
 kirop yik soñ yokak
 (Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)*

15 Jisas bi ne okok poñ dil, Jerusalem amil, God
 sobok gep karip miyan amil niyak, bin bi okok
 sikim gilig git, mani yimjiklig git midelak. Nig
 gelak, mani yimjik gelak abañ bad okok tig adik
 git, yakir dap lel taulig git midelak mab bog okok
 tig adik git, bin bi sikim gilig git, tap taulig git,

karip migan n̄bak m̄delak okok, k̄rop yik gi
m̄is yokak.

16 Yik gi m̄is yokil agak, “Tap ognap dap God
sobok gep karip kab wari kis kis gi m̄deb nab
aul ma padikn̄m̄ib,” agak.

17 N̄b agil agak, “God Minim ak nu k̄il t̄k̄il
aglak, ‘God agip, ‘Karip yad ak, bin bi karip
lim t̄igon t̄igon magilsek apil, yip sobok ginigal,’
agip,’ aglak. Pen nibi nig gesim, bi tap si di we
gi m̄idebal karip alap rek lip,” agak.

18 N̄b agek, bi God nop tap sobok gep bi kib
okok abe, bi lo minim ag neb bi okok abe, minim
n̄bak niyil, nop nag pak lin, aglak. Pen bin bi
okok magilsek minim nop ak niyil wal aglak rek
me, Jisas nop pirkil, titi gi nop nag pak lin, agil,
gos ak piyo niy m̄idelak.

19 Kislim gak magil ak, Jisas bi ne okok eip
Jerusalem k̄irig gi amnilak.

*God nop gos nokim niyil ag niyem, ag
niyningabim rek ginigab
(Mat 21:20-22)*

20 M̄inek kislim sek kanib nab siyak kauyan
amlig gi niylak, mab ulem Jisas ag gak ak wagin
sek pis nep milep gi m̄idek.

21 Niq gek niylig gi Pita agak, “Minim ag neb
bi, niyan! Mab ulem tol ag genak aul milep gi
yowip!” agak.

22 Agek, Jisas agak, “God nop niy dinimib.

23 Yad nibep niyid agebin, cin agon God ak
rek nep ginimiy, agil, gos omal mer, gos nokim
niyil, dim gol nibaul ‘Niq solwara nab siyak adan

gi dam pakan,’ agenigabim ak, agnigabim rek ginigab.

²⁴ Nib ak me, God nop ag nijngabim rek ginigab, agil, gos nokim nijil ag nijem, ag nijngabim rek ginigab.

²⁵ Pen God nop sobok ginig gebim ak, bin bi ognap nibep gi timel gitpal okok nijil krig ginimib, nijil Nap nibi seb kab ar alaq mideb ak, tap si tap timel nibi gitpim okok nijil krig ginigab.

²⁶ Pen bin bi ognap nibep gi timel gitpal okok nijil ma krig ginigabim ak, Nap nibi seb kab ar alaq mideb ak, tap si tap timel nibi gitpim okok ak rek nep nijil ma krig ginigab.

*“Nep bi an agek nig gi ajeban?” aglak
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)*

²⁷ Pen Jisas bi ne okok eip kauyan Jerusalem apjakil, ne God sobok gep karip migan okok gitagek nijlig gi, bi God nop tap sobok gep bi kit okok abe, bi lo minim ag neb okok abe, bi minim tig bilocep okok abe, Jisas midek sijak apil aglak,

²⁸ “Nep bi an, nig ginimin, agek, nig gitlig gi ajeban?” aglak.

²⁹ Agelak, Jisas pen agak, “Yad nibep minim alap ag nijen, yip ag nenigabim ak, yad pen yad bi an agek nig gi ajebin ak, nibep ag nijngain.

³⁰ Jon bin bi okok krop nig pak nuk ak, God agek nig pak nuk aka gos ne ke nijil nig pak nuk? Yip agem nijin!” agak.

³¹ Nib agek, kiri ke ag nij ag nij git aglak, ‘Cin agnigabim, ‘God agek, Jon bin bi okok krop nig pak nuk,’ agenigabim ak, cinop agnigab, ‘Nib

ak, tari gìnig Jon mìnìm nop ak ma nìñ dípím?' agnígab.

³² Pen cìn agnígabın, ‘Jon gos ne ke nìñıl kírop nìg pak ñák,’ agnígabın ak, cìnop tari gìnigab?’ aglak. Pen tari: bin bì okok magıłsek, God agek, Jon wög ne goligıp ag gos nìñölgıpal ak me, Juda bì kìb nìb okok pírıkıl mìnìm ke alap ma aglak.

³³ Gos nìbak nìñıl aglak, “Cìn ma nípın,” aglak. Nìb agelak, Jisas kírop pen agak, “Nìbi yıp pen ma ag nìbım rek, yad bì an agek gi ajebin ak, nìbep ak rek nep pen ma ag nìñigain,” agak.

12

*Juda bin bì okok kiri God bì ne okok kírop gi
timel gılak, agak*

(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Jisas pen kírop mìnìm ar alap sìd tìkıl agak, “Bì alap wari gıl, nag wain wög ak gi yımıl, wain magıl pak cıb jakep, agıl, mığan alap gi lì tep gìnigab. Bin bì apıl nag magıl si dìnigal ak nìñ mìdojın, agıl, karıp kılın gi par kìb alap gıl, bì ognap kírop agnígab, ‘Nìbi nag wain wög yad ak kod mìdıl, kisen pılıl pok gek, yıp ognap, nìbi ognap dìnimib,’ agıl, karıp lım par okok amnígab.

² Wain magıl pok gìnigab magıl ak, bì ne alap ag yokıl, agnígab, ‘Wain magıl yıp ognap ñel donımın!’ agnígab.

³ Agek, amjakek, bì wög gìnigal okok, nop dì pak pak lıl, yokop nep ag yoknígal.

4 Nı̄g gel, bı̄ wain wög nap nı̄b ak bı̄ alap pen ag yoknı̄gab. Amjakek, nop nabı̄c alan pakıl, gıtım̄el yı̄b gını̄gal.

5 Nı̄g gel, bı̄ wain wög nap nı̄b ak, bı̄ alap pen ag yokek amek, nop pı̄s nep ñag pak lını̄gal. Bı̄ ognap konjai nep ag yokek, nı̄b aknı̄b nep gılı̄g gıt, ognap tapın̄ magıl paknı̄gal, ognap pı̄s nep ñag pak lını̄gal.

6 Nı̄g gel gel me, bı̄ wain wög nap nı̄b ak bı̄ ne alap ma mı̄denı̄gab; ñı̄ mı̄dmagıl ne nokı̄m mı̄denı̄gab ak, mını̄m ne ak dını̄gal, agıl, ag yokek amnı̄gab.

7 Pen amjakek, bin bı̄ wain wög gıt mı̄denı̄gal okok nı̄ñıl agnı̄gal, ‘Ñı̄ apeb aul, bı̄ wain wög nap nı̄b ak ñı̄ ne apeb. Nı̄b ak, nop ñag pak lı̄l me, tap ne dını̄mı̄ñ rek okok cın̄ dını̄gabın̄,’ agnı̄gal.

8 Nı̄b agıl, ñı̄ nı̄bak nop pı̄s nep ñag pak lı̄l, dam wain wög mıs okok dı̄ yoknı̄gal.

9 Nı̄g genı̄gal, bı̄ wain wög nap nı̄b ak apıl, tari gını̄gab? Ne apıl, bin bı̄ wain wög genı̄gal nı̄b okok kı̄rop ñag pak lı̄l, bin bı̄ ognap kı̄rop agek, wain wög nı̄bak kod mı̄denı̄gal,” agak.

10 Nı̄b agıl kı̄rop agak, “Nı̄bi God Mını̄m ūn̄ kıl tı̄klak dai alap ma nı̄pı̄m rek lı̄p. God Mını̄m dai nı̄bak ūn̄ kıl tı̄kil aglak,

‘Bı̄ karıp gep okok kab par kırı̄g gılak ak,
kab nı̄bak nep mı̄ñi karıp sap nab eyan̄ sı̄ñak
pı̄ñıl ūn̄ mı̄deb.

11 Bı̄ Kı̄b nı̄g gak ak,
cın̄ nı̄ñıl tep agobın̄,’ aglak,” agak.

12 Jisas nı̄b agek, bı̄ God nop tap sobok gep bı̄ kı̄b okok abe, bı̄ lo mını̄m ag ñeb okok abe, bı̄

mİNİM tIG bİlokeP okok abe, cİNop nep ageb, agİl,
nop cİcİ dİN, ag nİnjak ak pen bin bİ okok kİrop
pİrikİL, kİrİg gİlak.

*“Takis ñeb aka ma ñeb?” aglak
(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)*

13 Pen kİsen Juda bİ kİb nİb okok, bİ Perisi
ognap eip, Herod bİ ne ognap eip kİrop aglak,
“Nİbi Jisas mİdeb sİnjak amİl, nop mİNİM ognap
ag nİnjem, ne tari nİNöl mİNİM agenİgab, nop dam
mİñ lİnİgabİn,” aglak.

14 Nİb agelak, Jisas mİdek sİnjak amİl, aglak,
“MİNİM ag ñeb bİ. CİN nİpİN nak bİ nİnjİd yİb
nep ageban. Bİ kİb okok abe, bin bİ yokop okok
abe, kİrop nİnjİl ma pİrikpan. God ageb rek nep
nİnjİl, bin bİ okok kİrop yİpİd gİl nep ag ñeban.
Nİb ak, cİNop ag ñan! CİN Juda bin bİ lo okok titi
gİl mİdeb? Gapman bİ kİb Sisa nop takis ñijin
aka ma ñijin?” aglak.

15 Nİb agelak, Jisas mİNİM tom agelak ak nİnjİl
agak, “Tari gİNİg, nİNöl mİNİM agaJ, agİl, yİp
mİNİM esek nİbak agebİm? Kab magİl alap
dapem, yad nİjin,” agak.

16 Agek, kab magİl alap dap ñel nİnjİl agak, “Kab
magİl bak ak, bİ an mİlİk dai ak mİdİl, an yİb ak
mİdeb?” agak. Agek aglak, “Bİ kİb Sisa ak nep,”
aglak.

17 Agelak, Jisas agak, “Sisa tap ne mİdonİMİJ ak
Sisa nop ñİNİMİb; God tap ne mİdonİMİJ ak God
nop ñİNİMİb,” agak. Nİb agİl, mİNİM tom kİri ak
talak gİ tep gak nİbak nİnjİl, wal yİb aglak.

*Bin bİ kİmİl warıknıgal
(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)*

18 Sadyusi bin bî okok, bin bî kîmîl, ma warîknîgal, agîl, nînölgîpal rek, ognap Jisas mîdek sînjak apîl aglak,

19 “Mînîm ag ñeb bî. Bî God mînîm agep Mosîs, mînîm alap cînop ñu kîl tîkil agak, ‘Bî alap bin dîl, ñî pai tîkil mer, yokop kîmenîgab ak, nîmam ne alap pen bin kanjîl nîbak dîl, mam kîmak ak ñî pai ne ak, agîl, tîknîgab,’ agak.

20 Nîb ak, bî wagîn sek aknîb ar onjîd ak mîdenîgal. Nîmam ned bin dîl, ñî pai tîkil mer, yokop kîmnîgab.

21 Kîmek, nîmam yîgwu nab nîb ak pen bin nîbak nop dîl, ak rek nep ñî pai tîkil mer, yokop kîmnîgab. Nîg gek, nîmam yîgwu nokîm nîb ak pen bin nîbak nop dîl, ak rek nep ñî pai tîkil mer, yokop kîmnîgab.

22 Nîg git dam dam, nîmam aknîb ar onjîd okok ñî pai tîkil mer, magîlsek yokop kîmnîgal. Kîsen bin ak, ak rek nep kîmnîgab. Pen bin bî kîmîl warîknîgal, apan ak,

23 bin nokîm alap bî ne aknîb ar onjîd lînîgab nîbak, kîsen nîmam akal bin ne mîdenîgab?” aglak.

24 Agelak, Jisas agak, “Nîbi God Mînîm ñu kîl tîklak ak abe, God kîlîs ne ak abe ma nîpîm rek, gos nînjîd ma nîpîm.

25 Bin bî kîmbal okok warîknîgal ñîn ak, God ejol ne okok mîdebal rek mîdîl, bî okok bin ma dînîgal; bin okok bî ma dînîgal.

26 Pen bin bî kauyanj ma warîknîgal, apîm ak, Mosîs mab sîkol yîn nep mîdek kesîm ñu kîl tîkak ak ma nîpîm rek lîp. God, mab yînek nab

sıñak mìdil, Mosis nop agak, ‘Ebraham, Aisak, Jekop, God kiri me, yad midebin,’ agak. Nib ak, based sìkop ned kìmlak okok kìrop agìl, ‘God kiri midebin,’ agak. Pen nibi apim rek, bin bi okok kìmil, pis nep kìmblap ak, God ne, ‘Ebraham, Aisak, Jekop, God kiri midebin,’ ma apkop.

²⁷ Nibi gos nij tep ma git, bin bi kìmbal okok nijil, bir pis nep kìmbal apim ak pen God nijip kiri komij midebal. Bin bi komij midebal nib okok ne God kiri mideb,” agak.

*God lo minim kib yib ak
(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)*

²⁸ Bi lo minim ag ñeb bi alap, Jisas Sadyusi bin bi okok kìrop ag tep gak ak nijil, apil nop ag nijil agak, “Lo ar akal kib yib?” agak.

²⁹ Agek, Jisas agak, “Lo kib yib ak, God Minim ak nu kıl tikil aglak, ‘Isrel bin bi nijim! Bi Kib cın God, ne nokim nep Bi Kib mideb.

³⁰ Mìdmagìl nak ak magìlsekk, gos timid nak ak magìlsekk, kılıs nak ak magìlsekk dìl, God Bi Kib nak ak nop mìdmagìl linimin, aglak.

³¹ Minim kib yib alap, God Minim ak nu kıl tikil aglak, ‘Nak ke mìdmagìl lìpan rek, bin bi ke nib okok kìrop ak rek nep mìdmagìl linimin,’ aglak. Lo minim okok magìlsekk, lo nib omal me lo kib yib mideb,” agak.

³² Agek, bi lo minim ag ñeb bi ak pen agak, “Minim ag ñeb bi. Nak nijid yib ageban, God nokim me Bi Kib yib mideb; ne rek ognap ma midebal.

³³ Cın God nop tap pak sobok git ñinigabın aka tap pak sobok git ñi pis nep dagılnıgabın ak

tap kib mer. Tap kib yib me, midmagil cin ak magilsek, gos timid cin ak magilsek, kilis cin ak magilsek dil, God Bi Kib ak nop midmagil lijin; cin ke midmagil lipin rek, bin bi okok kirop ak rek nep midmagil lijin,” agak.

34 Nib agek, Jisas bi ak, ne gos niij tep yibgil ageb, agil, nop agak, “Nak God bi ne alap mindenim in rek lip,” agak. Jisas pen minim niijid yib okok nep agek ak niijil, bin bi niij midelak okok pirkil, kisen minim esek okok nib nop neb neb gil ageligipal rek, ognap sek nop ma ag niylak.

Krais ne bi an?
(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

35 Jisas God sobok gep karip sijak bin bi okok kirop minim ag nit midlig git, bin bi okok kirop agak, “Bi lo minim ag neb bi okok tari ginig apal, ‘Krais ak ne Depid nit ne nep,’ apal?

36 Kaun Sij ak, Depid nop gos nek, Depid ne ke nu kil tikil agak,

‘Bi Kib ne Bi Kib yad ak nop agak,

“Nak ninmagil yipid ken kid yad bisig mindenimin me,

yad bin bi kaual maual nak okok

kirop tob mok nep okok linigain,” agak,’ agak.

37 Nib ak, Depid ne ke Krais nop ‘Bi Kib yad’ agak. Pen Krais Depid nit ne midobkop, nop ‘Bi Kib yad’ ma apkop,” agak. Jisas minim wagin nibgil niijil ag tep gek rek, bin bi konai yib midelak okok minim nop ak miñ miñ gilig gi niylak.

*Bi lo mìnìm ag ñeb bi okok gípal rek ma
gìnìmib, agak*

(Mat 23:1-36; Luk 11:37-54; 20:4)

38 Jisas bin bi okok kírop mìnìm ag ñilig gi agak, “Bi lo mìnìm ag ñeb bi okok kírop niñ tep gìnìmib. Kiri gípal ar ak, waliç par kib okok lił, maker okok amon, bin bi okok, apebim e, agel, yił cín i ar alan minden, agıl, gos ak nıpal.

39 Pen Juda mogım gep karıp ak amon, cınop kau ar tep tep bi kib bísigpal, ar ak bísigim, agnígal, agıl, gos ak nıpal. Bin bi tap kib ñibal nab ak, ak rek nep, bin bi udın yırık ar sığak bísigon, cınop niñıl, cín bi gep bi yił mideb, agnígal, agıl, gos ak nıpal.

40 Bi lo mìnìm ag ñeb bi okok, bin kañıl karıp tap kiri okok tap cín rek lañ, agıl, piłi gi dípal. God nop sobok gìnígabın ak, bin bi niñnimel, agıl, mìnìm par kib tom tom ar ognap nep okok apal. Niğ gípal ak, kisen God kírop yur kib aknib ke yił niñigab,” agak.

*Bin kañıl yım gep rek eñap God nop tap kib ñak
(Luk 21:1-4)*

41 Jisas God sobok gep karıp mani dap ñöligípal miğan ulep sığak bísig midil niñak, bin bi okok aşıł mani dap yokelak. Bin bi gep okok, mani konjai nep dap yoklak.

42 Pen bin kañıl mani ma midek alap, kab magıl lakañ magıl sığkol omal dap yokak.

43 Niğ gek niñıl, Jisas ne bi ne okok agek apelak agak, “Yad nıbep niñid yił agebin, bin bi okok kiri mani sığkol ñebal, pen bin kañıl aul mani kib yił niñb.

44 Tari gìnig: bin bì mani konjai mìdeb okok, mani kiri ognap sek konjai nep mìdek nìnlìg git, mani kiri God nop ognap nep dap ñìbal; pen bin kanjìl aul, mani ne magìl omal mìdosip ak magìlsek dap ñìb. Ne tap tau ñìneb mani alap ma mìdeb. Nìg git ak, God nìnek, bin bì ognap kiri tap sìkol ñìbal ak pen bin kanjìl aul ne tap kib yìb ñìb,” agak.

13

*God sobok gep karip wal gìnigab, agak
(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)*

1 Jisas God sobok gep karip ak kiri git gil söj amek nìnlìg git, bi ne alap nop agak, “Minim ag ñeb bi. Kab tep dìl, karip tep gilak aul nìjan!” agak.

2 Agek, Jisas agak, “Nak kab karip kib ñibak nìnlìl ageban ar? Kisen karip ñib aul pag jisipik masipik git yokel, kab alap, kab alap ar sìjak ma mìdenigab; pis nep pag yoknigab,” agak.

*Miker dìl koslam mìdenigal, agak
(Mat 24:3-14; Luk 21:7-19)*

3 Jisas ñib agìl, God sobok gep karip ak kiri git gil, Olip Dìm amnak. God sobok gep karip ak tau kid adan mìdeb, Olip Dìm tau kid aul mìdeb. Jisas Olip Dìm sìjak bisig mìdek nìnlìg git, Pita, Jon, Jems, Edru kiri yakam apìl nop aglak,

4 “Tap agesan ak, ñin akal rek gìnigab? Pen tap tari rek gek nìnlìl agnigabin, ‘Tap ñib okok mìni gìnig geb,’ agnigabin?” aglak.

5 Agelak, Jisas krop agak, “Nìj tep gil, minim esek agel ma dìnimib!

6 Bin bi konjai nep apil, esek agil, yib yip ak dil, agnigal, ‘Yad Jisas nep apebin,’ agnigal. Nib agel, bin bi konjai nep, nijid agebal agil, krop kisen gini gal.

7 ‘Karip lim sij aul pen pen gebal, karip lim okok pen pen gebal,’ agenimel, gos par ma niijnimib. Tap nib okok gini gab ak pen miini karip lim wagin aul tap okok magilsek krop gini gab, agil, gos ak ma niijnimib.

8 Bin bi migan ognap warikil, bin bi migan ognap eip pen pen gini gal. Kij migan ognap warikil, kij migan ognap eip pen pen gini gal. Karip lim okok magilsek monmon dil, yuan kib yib apil gini gab. Tap gini gab nib okok, bin okok krop ned ni pai nibosip, kisen ni pai tkipal rek ak gini gab.

9 Pen nibi ni rep giliq gi midenimib. Niin ognap nibep dam Juda kansol bi okok krop nel, minim kib agnigal. Niin ognap, Juda mogim gep karip migan okok, yir dil, nibep paknigal. Niin ognap, Jisas bi ne, agil, nibep dam gapman bi kib abe kin abe midenigal sijak amil, minim kib agnigal. Pen nig dad amenimel ak, minim tep yad ak gapman bi kib okok abe, kij okok abe krop ag ni nигabim.

10 Ned minim tep yad ak, bin bi karip lim ke tigon tigon magilsek ag nel amnigab.

11 “Pen yad pis ken midenigabim ak niyil, nibep minim kib agnig dad amenimel ak, minim pen titi gil agjin, agil, gos par ma niijnimib. Agnig gem niyilg gi, Kaun Sij nibep gos tep nel, agnigabim. Minim nibak nibi ke ma agnigabim;

Kaun Sîŋ ne ke agnîgab.

12 Ñin n̄bak, mam b̄i okok war̄k̄il, mam ognap k̄rop ñag pak l̄lañ, aḡil, kain ḡi dam b̄i m̄in̄im n̄ñep b̄i okok ñinmaḡil ar k̄rop ñel, ñag pak l̄n̄igal. Nap b̄i okok war̄k̄il, ñi pai k̄iri ke okok k̄rop ñag pak l̄lañ, aḡil, kain ḡi dam b̄i m̄in̄im n̄ñep b̄i okok ñinmaḡil ar k̄rop ñel, ñag pak l̄n̄igal. Ñi pai okok war̄k̄il, non̄im nap s̄ikop k̄rop n̄ñel, m̄ilik yapek, k̄rop ñag pak l̄lañ, aḡil, kain ḡi dam b̄i m̄in̄im n̄ñep b̄i okok ñinmaḡil ar k̄rop ñel, ñag pak l̄n̄igal.

¹³ Yad p̄is ken m̄idenigabim ak n̄injil, n̄ibep
m̄ilik kal n̄injigal ak pen, n̄ibi bin b̄i an an,
k̄ilis ḡilig gi, yip ma k̄irig gi, c̄ig ḡilig gi
nep m̄idenigabim okok, n̄in k̄isen agebin ak
apenigab ak, God n̄ibep d̄i komiñ yoknigab,”
agak.

*Kisen tap timel yib misen linigab, agak
(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)*

14 “Pen tap bıl asık mosık gep ak, kau ne ma ameb sığjak amıl warıkıl middenigab, niñniğabım ak, nībi bin bı̄ karıp lı̄m Judia middenimib okok, kasek pırık gi dı̄m gol okok amnımib. (Nībi bin bı̄ minim aul miñi nep udın lı̄ niñebim okok, minim wagın ak tık niñ tep gınımib.)

15 Bin bî karîp ar alan mîdenimîb okok, tap yad ognap dînim, ağıl, adık gi sîşak eyan ma amnîmîb; karîp mîgan eyan ma amnîmîb.

16 Bin bî wög dai okok ajenimib okok, waliç par yad alap dînim, agîl, adîk gi karîp ma amnîmib.

17 Pen ñin n̄bak, bin ñi pabag sek m̄denimel okok abe, bin ñi painjan ci ñenimel okok abe, koslam yib p̄irik ḡ amnigal.

18 Tap ginigab n̄bak, God nop sobok gił, karip yigen geb ñin ak ma ginimij, agnimib.

19 Tari ginig: God b̄rarik ped okok karip lim gi lak ñin ak tikil, mid damitl miñi midobin ñin aul, tap timel n̄bak rek alap ma gak; kisen okok ak rek nep tap timel n̄bak rek alap ma ginigab.

20 Tap timel n̄bak per gīpkop, bin bi magīlsekī kim saklap. Pen Bi Kib ne bin bi ne dinigab okok kirog gos niñil, mer agek me, tap timel n̄bak yokop won alap ginigab.

21 “Ñin n̄bak bin bi ognap n̄bep apil, ‘Niñim! Krais mideb aul! Krais mideb adan!’ agenimel ak, niñid agebal agił, gos ma niñimib.

22 Bin bi ognap, God bin bi ne ke ag lak okok kirog din, agił, esek agił agnigal, ‘Yad me Krais; yad me bi God miñim agep bi alap,’ agił, tap ma gep rek ognap ginigal. Pen God bin bi ne ke ag lak okok ma dinigal, mer.

23 Nib ak, niñ tep ginimib. Tap tari tari kisen ginigab ak, yad n̄bep agen n̄pim ak me, niñ tep gīlig gi m̄denimib.

*Jisas kisen adik gi onigab
(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)*

24 “Pen m̄ker kib nib okok gi sakek niñlig gi, pīb ak kisl̄im gił, takin ak melik ma ginigab.

25 Gap okok seb kab ar alaŋ nib pīg ju yap apek niñlig gi, tap seb kab ar alaŋ mideb okok, okdan nib okol nib ginigab.

26 Ņin n̄bak, Bi Ņi ne k̄lis ke ȳb d̄l, melik tep akn̄b ke sek k̄mi bad nab s̄ňak apek n̄ňlig gi, bin b̄i nop n̄ňnigal.

27 Pen ejol ne okok ag yokek karip l̄m ke yimňak yimňak magilsek t̄goñ t̄goñ okok amil, bin b̄i ne ke ag lak okok por d̄l nop donigal.

Mab s̄lip l̄nigab

(Mat 24:32-35; Luk 21:29-33)

28 Jisas agak, “N̄bi mab tauan okok n̄ňnigabim ak, miňim agebin aul niň tep ḡnigabim. Mab tauan okok s̄lip l̄l, wös gek n̄ňlig gi, miňi piň l̄nig geb, agil n̄piň.

29 N̄b ak rek, k̄sen tap agebin okok gek n̄ňlig gi, ‘Miňi maň miňeb, Jisas agak rek ḡnig geb,’ agil n̄ňnigabim.

30 Yad n̄bep niňid ȳb agebin. Bin b̄i miňi miňebal okok ognap miňel niňlig gi, tap n̄b okok gi sakek, k̄sen k̄imnígal.

31 Seb kab ar alan abe, l̄m dai wagin aul abe k̄ir ḡnigab; pen miňim magil yad okok ma k̄ir ḡnigab; per per nep miňenigab.

Ņin akal onigain ak b̄i alap ma n̄ňip, agak

(Mat 24:36-44; Luk 17:26-30,34-36)

32 “Ņin akal aka magil akal onigain ak, bin b̄i ognap ma n̄pal, ejol okok ma n̄pal, yad Ņi ak, ak rek nep ma n̄pin; Bapi nep n̄ňip.

33 N̄b ak me, Ņin akal onigain ak ma n̄piň rek, per per niň tep ȳb ḡilig gi miňenimib.

34 “Onigain Ņin n̄bak, kesim agnig gebin ar aul rek. Bi k̄ib alap karip ne ak k̄irig ḡil miňan alap amnig gi, b̄i wög gep ne okok k̄rop wög ar ke

ke ag lîl, ‘Wög nîg nîg gînîmîb,’ agîl, bî ne kîjon wagîn kod mîdenîgab ak nop agnîgab, ‘Nîj tep yîb gîl mîdenîmîn,’ agîl, amnîgab.

³⁵ Nîbi ak rek nep, magîl akal bî karîp nap nîb ak onîgab ak ma nîpîm rek, nîj tep gîl mîdenîmîb. Digep won ak onîgab aka, kîslîm nab kîb eyan onîgab aka, kîlokîl gaul gînîgab won ak onîgab aka, kîslîm sek onîgab, agîl, ma nîpîm.

³⁶ Nîbi kînem nîjlig gi, kasek onîmîj rek lîp ak me, nîj tep gîl mîdenîmîb.

³⁷ Pen nîbep nep ma agebin; bin bî okok magîlsekk ak rek nep agebin, nîj tep gîl mîdenîmîb!” agak.

14

*Jisas nop titi gîl ñag pak lîn, agîl, gos ak nîjlak
(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)*

¹ Pen Juda kai Pasopa ñîn kîb ak abe, Bred Yîs Sek Ma Ñîjeb ñîn kîb ak abe yokop ñîn omal nep mîdek nîjlig gi, bî God nop tap sobok gep bî kîb okok abe, bî lo mînîm ag ñeb bî okok abe, Jisas nop titi gîl, kapkap dî cîcî lîl, dam ñag pak lîn, agîl, nîg gîl gos nîjlak.

² Pen gos alap nîjlig aglak, “Pasopa ñîn aul nîg gon, bin bî konjai nep sîn aul warîkîl, pen pen gîl, cînop gi tîmel gînîgal,” agîl, kîrîg gîlak.

³ Jisas karîp tîrîg tîronj Betani amîl, Saimon karîp ak am bîsig gîl, tap ñîbelak. Bî Saimon nîbak, ned soi sapeb lak ak, Jisas gek, komîj lak. Pen tap ñîbel nîjlig gi, bin alap wel ki tep owepl

mani kib taupal ak, barol sek dapil, nab sijak ti panjil, Jisas nop nabic ar alaŋ son gak.

4-5 Soŋ gek, bi midelak nib okok, ognap niŋel, cibur krop aliksek lek, kiri ke aglak, “Wel nibak sikim gił, mi nokim alap bi alap wög gił mani diŋigab rek ak dıl me, bin bi tap ma mideb okok krop ſeb ak pen tari giŋig niŋ gił yokop soŋ giıp?” aglak. Nib agił, bin nibak nop ag julak.

6 Nib agelak, Jisas krop agak, “Tari giŋig nib agebiṁ? Nop kriŋ giṁ! Yip giıp nibak, gi rep yiıp giıp.

7 Bin bi tap ma mideb okok, nibep eip per nep midenigal rek, niŋ ognap krop tap niŋig, niŋigabiṁ. Pen yad eip per ma midenigabiṁ.

8 Bin nibaul, tap ne gep rek ak, giıp. Kimen, wel ki tep oweplak ak li ſil tigel giŋigal rek, yip ned li nib.

9 Nib ak, yad nibep niŋid agebin, kisen miňim tep yad ak karip lim yimňak yimňak magilsek ag ſel amek niŋlig gi, ne giıp nibak sek agel, kiri bin nibaul nop gos sakol ma giŋigal,” agak.

*Judas, Jisas nop ſag pak liļaj, agił, miimig gak
(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)*

10 Pen Jisas bi ne alap Judas Iskariot, Jisas nop miimig giňim agił, bi God nop tap sobok gep bi kib okok amnak.

11 Bi God nop tap sobok gep bi kib nib okok, miimig gak nibak niŋil, tep gek, aglak, “Nep mani ognap niŋigabiṁ,” aglak. Agelak me, Judas, “Titi gił agen, kiri apil Jisas nop dad amnimel,” agił, gos ak piyo niŋ midek.

*Pasopa ñin ak miñi, agil, tap ñiñlak
(Mat 17:17-25; Luk 22:7-14,21-23; Jon 13:21-30)*

12 Bred Yıs Sek Ma Ñiñeb ñin kib ak apek, Pasopa kaj sipsip ñilik pak sobok gi ñiñeb ñin ak, Jisas bi ne okok nop ag niñil aglak, “Pasopa tap cın ñiñnigabın ak, miñan akal gi jin gin?” aglak.

13 Agelak, Jisas bi ne omal ag yokıl agak, “Niři taun kib ak amıl niñnigair, bi alap ñig mil dap padikenigab; nop nabıñ pakıl eip amnimir.

14 Bi niňbak amıl karip miñan amonimir, niři mal bi karip niňbak nap niň ak nop ag niñil agnimir, ‘Miňim ag ñeb bi agip, “Bi yad okok eip Pasopa tap ñiñnigabın karip miñan akal?” agip,’ agnimir.

15 Niři ag niňjer, ne niřep dam karip ar alan, tap okok magišsek mideb ñilik miñan kib ak yomnígab. Yomek, tap ñiñnigabın ak ñilik miñan niňbak gi jin genimir,” agak.

16 Jisas kirop mal niň ag yokek, taun kib ak amıl niňrek, Jisas agak rek nep midek. Niňil, Pasopa tap ñiñnig gilak ak, gi jin girek.

17 Digepl won ak, Jisas bi ne akniň umiñan alan okok eip amjakıl,

18 biſig gił tap niňblig gi agak, “Yad niňbep niňid agebin, bi yad eip tap jim niň ñibobın siňaul nep, bi alap, yip ñag pak lilan, agil, yip miñig giñigab,” agak.

19 Niň agek, bi ne okok yimig gek, gos miker niňlig gi, nop nokim nokim ag niňlig gi aglak, “Nak yip ageban aka?” aglak.

20 Agelak, Jisas agak, “Nıbi bı yad aknıb umıgan alanı mıdebim okok, bı alap nıg gınıgab. Bı nıbak me, yad eip tap kınaŋ nokım jım nıllı nıbobır aul.

21 Yad Bı Nı ne, God Mınım nı kıl tıkıl aglak rek nep kımnıgınak pen bı yıp nıq pak lılaŋ, agıl, mımıg gınıgab ak, nop yımıg nınebin. Ne yur kıb dıniqab ak me, nop ma tık doplap ak tep,” agak.

*Jisas bı ne okok kırop bred wain nıak
(Mat 26:26-30; Luk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)*

22 Tap nıblıg git, Jisas bred ak dıl, God nop tep, agıl, tı paŋıl, bı ne okok kırop nıllıg git agak, “Dı nıŋıım! Ak mıb goŋ yad,” agak.

23 Pen nıg wain kap ak, ak rek nep dıl, God nop tep, agıl, bı ne okok kırop nıek, magılseki nıbel nıŋılıg git, agak,

24 “Nıg aul, lakaň yad. Lakaň yad soŋ git yonıgab ak me, God mınım kılıs nıŋıd ag lak rek, bin bı konjai nep nop eip dı jım nıniqab,” agak.

25 Nıb agıl agak, “Yad nıbep nıŋıd agebin, yad nıg wain kauyaŋ ma nıŋıgın. Yokop nep mıden, God bin bı dıl seb kab ar alan sıŋak kod mıdenıgab nıñ ak nep, nıg wain kısen nıb nıŋıgın,” agak.

26 Nıb agıl, bı ne okok eip God nop sobok gep kımep alap agıl, Olip Dım amnıflak.

Jisas Pita nop agak, “Yad Jisas nop ma nıpin,’ agnıgan,” agak

(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

27 Jisas bı ne okok kırop agak, “God Mınım ak nı kıl tıkıl aglak, ‘God ne agak, “Yad bı kaj sipsip mıkep ak nop pak len, kaj sipsip okok pırık

gi ke ke amnígal,” agak,’ aglak. Nib ak rek, midak midak nibi magilsek yip kiring git, pirk git amnígabim.

²⁸ Pen yad kimil, warikil karip lim Galili amen, nibi kisen niniqabim,” agak.

²⁹ Nib agek, Pita agak, “Bi ognap nep kiring ginimel rek lip ak pen yad nep ma kiring ginigain, mer,” agak.

³⁰ Agek, Jisas agak, “Yad nep niñid agebin, miñi niñin aul nep, kislím nab eyan kloki sik omal ma agnígab won ak, ‘Yad Jisas nop ma niñin,’ agil, yij omal nokim we niñigan,” agak.

³¹ Agek, Pita minim kiliç yib agil agak, “Yip nak eip ñag pak liniq, ñag pak linimel ak pen yad Jisas nop ma niñin, agil, ma agnígain,” agak. Jisas bi ne okok magilsek, Pita agak rek nep aglak.

*Jisas God nop sobok gi midék
(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)*

³² Jisas bi ne okok eip mab wög dai Getsemani amil krop agak, “Nibi siñaul bisig midem, yad am sobok ginig amebin,” agak.

³³ Nib agil, Pita, Jems, Jon krop poñ di damil, gos par liliq git agak,

³⁴ “Midmagil yad ak yur gi dap yowip ak, kimním rek lip. Nibi wagin aul midil, niñ midenimib,” agak.

³⁵ Nib agil, krop siñak ag lili, ne yokop ulep nib siñak amil, lim dai eyan yap pakil, yur kib dinig gek nibak, Nap ne mer agníminj aka mer ma agníminj, agil, sobok gitliq git midék.

³⁶ Nap nop sobok gitliq git agak, “Bapi, nak tap okok magilsek gep ak nep mideb. Tap yip ginig

geb ak, yad miker kib mideb. Nak yau agnimin, yip aknib ma ginimij. Pen tap yip tari ginig genimij ak, gos yad niyinim ar ak ma ginimij, gos nak ke niyeban ar ak nep yip ginimij,” agak.

³⁷ Jisas nib agil, adikgil bi ne omal nokim midelak sinjak apil niyak, kiri pis nep wisin kin amnilak. Nib ak, ne Pita nop agak, “Saimon, ti ginig gil wisin kaneban? Yokop aua nokim alap nep niy midenimin rek ma lip ar?” agak.

³⁸ Nib agil, bi ne okok krop agak, “Cin tap timel gitjin rek lip, agil, niy rep gil, God nop sobok gilig gi midenimb. Gos nibi ak ginimib rek lip ak pen mit gonj nibi yirik marik gip,” agak.

³⁹ Nib agil, kauyan adik gi amil, Nap nop ned sobok gak rek, kauyan sobok gak.

⁴⁰ Pen kauyan adik gi apil niyak, bi ne okok pis nep wisin kal apek kin amnilak. Niyil, krop agak, “Nibi wisin kinebim ar?” agak. Agek, nabij dil, pen agnimel rek ma laken.

⁴¹ Pen Jisas kisen amil, adik gi apil kauyan wisin kinelak ak niyil agak, “Nibi yokop kin midebim ar? Me tep! Ne bir owip. Nibi niyim! Bi alap apil, Bi Ni ne kain gil, bi tap si tap timel gipal okok krop niyig geb.

⁴² Warikem amnin! Niyim! Bi yip kain gip apeb aul,” agak.

Jisas nop tig cici lilak

(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)

⁴³ Jisas krop minim nibak agek niyilg gi, magil nibak nep, bi ne aknib umigan alan bi alap, Judas, bi konai nep pon dil apjakak. Bi nib okok, bi God nop tap sobok gep bi kib okok abe, bi lo

mİNİM ag ñeb okok abe, bİ mİNİM tİg bİlokep okok abe, ag yokel olak. Kİri tu par kİd ognap dİl, yİR pakep ognap dİl, olak.

44 Judas ned kİrop ag lİl agak, “Yad bİ alap nop amİl ag wasu dİl, tİg bom sİlokİl, mİlk nİbenİgain ak, bİ me elek, agİl, nop tİg cİcİ lİl, dİ wöS gİl dad amnİmİb,” agak.

45 Judas Jisas mİdek sİñak amjakİl, “MİNİM ag ñeb bİ,” agİl, nop dİ bom sİlokek nİñlİg gİ,

46 bİ ognap apİl, Jisas nop tİg cİcİ lİlak.

47 Jisas tİg cİcİ lel nİñlİg gİ, Jisas bİ ne alap warıkİl, tu par kİd ne ak dİ lİp gİ dİl, bİ God nop tap sobok gep bİ kİb yİb ak wöG nop gİ ñolİgİp bİ ak, nop tİmİd pİs kİd ak pİs nep tİb ajan ñag yokak.

48 Pen Jisas bİ nop tİg cİcİ lİlak okok kİrop agak, “Nİbi tu par kİd dİl, yİR pakep dİl, yİp tap si pİlİ gİ dep bİ alap, agİl, apebİM ar?

49 Yad per per God sobok gep karİp ak amİl, nİbep eip mİdİl, bin bİ okok kİrop mİNİM ag ñolİgİpin ak pen yİp tİg cİcİ ma lİpek. Pen mİñi kİri God MİNİM ak ñu kİl tİkİl aglak rek nep gebİM,” agak.

50 Pen won nİbak nep, Jisas bİ ne okok magİlseK nop kİrİg gİl pİrİk gİ am saklak.

51 Bİ praj alap, walİj parsek alap nep yİmİl, Jisas nop dad amelak ak kİsen amek, nop abe tİg cİcİ lİn, agel,

52 pİrİk amek, walİj par nop ak tİg ju del, ne magİl nep pİrİk amnak.

Jisas nop mìnìm kîb aglak
(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55,63-71; Jon 18:13-14,19-24)

⁵³ Jisas nop dam, bî God nop tap sobok gep bî kîb yîb karîp ak amnîlak. Dad amelak, bî God nop tap sobok gep bî kîb okok lîl, bî mìnìm tîg bîlokep okok lîl, bî lo mìnìm ag ñeb bî okok lîl, apîl karîp nîbak mogîm gîlak.

⁵⁴ Pita pen lîsim lîsim nîñ damîl, bî God nop tap sobok gep bî kîb yîb karîp ne ak amjakîl, bî karîp nîbak wög gelak okok eip bîsig gîl, mab manjîl mîdelak.

⁵⁵ Bî God nop tap sobok gep bî kîb okok abe, Juda Kansol kîb bî okok magîlsek abe, Jisas gî tagoligîp mìnìm wagîn alap dîl, nop ñag pak lîn, ag pîyo nîñ mer nîñlak.

⁵⁶ Bin bî konjai nep dapel, Jisas nop mìnìm esek ar ognap aglak ak pen mìnìm aglak ak adîp adîp ma aglak. Ke ke agel, mìnìm wagîn ognap ma nîñlak.

⁵⁷ Pen ognap warîkîl, tom agîl, aglak,

⁵⁸ “Cîn nîñ mîdon, ne agak, ‘God sobok gep karîp, ñînmagîl dîl gîlak aul, yad tîb wal gî yokîl, ñîn omal nokîm ak, kauyan gî lînîgain. Kîri ñînmagîl dîl gîpal rek ma gînîgain; yad ke karîp kîsen nîb gînîgain,’ agak,” aglak.

⁵⁹ Mìnìm aglak nîbak ak rek nep adîp adîp ma aglak; ke ke aglak.

⁶⁰ Bî God nop tap sobok gep bî kîb yîb ak warîkîl, Jisas nop agak, “Mìnìm nep agebal ak, nak mìnìm pen alap ma ageban an?” agak.

⁶¹ Agek, Jisas mìnìm alap pen ma agek, kauyan ag nîñîl agak, “Nak me Mesaia ak, Bî Kîb tep ak

Ñı̄ ne ak akanj?” agak.

⁶² Agek, Jisas agak, “Yau me. Me yad nep. Yad, Bı̄ Ñı̄ ne, Bı̄ Kıt̄b kılı̄s ke yı̄b ñı̄nmagıl yı̄pīd pīs ar ne bı̄sığ mı̄d kırı̄g gıl, seb kab ar alan sı̄nək nı̄b, kı̄mi bad nab nab lı̄l apenı̄gain, nı̄ñnígabım,” agak.

⁶³⁻⁶⁴ Jisas nı̄b agek, bı̄ God nop tap sobok gep bı̄ kıt̄b yı̄b ak, walı̄j ne okok ke tı̄g bı̄l bı̄l gılı̄g gı̄ agak, “Ne God yı̄b ne ak tı̄b juosıp ak bı̄r nı̄pı̄m! Nı̄b ak, bin bı̄ ognap ma ag nı̄ñjı̄n. Ne gı̄ tı̄mel gıp ak mı̄senj agı̄p me ak. Nı̄b ak, nı̄bi tari gos nı̄ñebım?” agak. Agek, bı̄ kıt̄b okok magı̄lsek warıkıl, aglak, “Bı̄ nı̄b gıl ageb nı̄bak, nop ñag pak lep,” aglak.

⁶⁵ Nı̄b agı̄l, bı̄ ognap Jisas nop kı̄ñik ñagıl, walı̄j bad alap dı̄ udı̄n nop ak karı̄k ñı̄l, nop paklı̄g gı̄ aglak, “Nak ke nı̄ñı̄l, cı̄nop agek nı̄ñı̄n, nep bı̄ an pakeb?” aglak. God sobok gep karı̄p bı̄ polisman okok, ak rek nep nop tapı̄n magı̄l nep paklak.

Pita agak, “Yad Jisas nop ma nı̄pin,” agak

(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Pita amı̄l bı̄sığak sı̄nək nep mı̄dek nı̄ñlı̄g gı̄, bin praj alap, bı̄ God nop tap sobok gep bı̄ kıt̄b yı̄b ak nop wög gı̄ ñolı̄gıp alap apjakıl,

⁶⁷ Pita mab tı̄n kab mı̄dek sı̄nək nı̄ñı̄l, agak, “Nak ak rek nep Jisas bı̄ Nasaret nı̄b ak eip ajenak,” agak.

⁶⁸ Agek, Pita agak, “Nak tari ageban? Mı̄nim ageban ak adı ma nı̄pin,” agak. Nı̄b agı̄l, mı̄s eyan amek nı̄ñlı̄g gı̄, kıllokıl sı̄k agak.

69 Bin praj n̄bak nep, Pita nop kauyan̄ n̄ñjil, bin b̄i m̄idelak okok k̄rop agak, “B̄i aul b̄i ne alap,” agak.

70 Agek, Pita kauyan̄ mer agak.

Yokop maḡıl alap m̄idił, bin b̄i war̄ık m̄idelak n̄ib okok, Pita nop kauyan̄ aglak, “Nak ak rek nep karip l̄im Galili n̄ib ak me, c̄in n̄ip̄in nak abe b̄i ne alap,” aglak.

71 Agelak, Pita agak, “B̄i K̄ib n̄ij m̄ideb; tom agen, ȳip̄ ñag pak l̄in̄gab. Pen n̄ijid ȳib agebin! B̄i n̄ib ageb̄im ak yad ma n̄ip̄in ȳib!” agak.

72 N̄ib agek n̄ijlig gił, k̄ilocik̄ıl ak kauyan̄ s̄ik agak. S̄ik agek, Pita Jisas ned agak, “K̄ilocik̄ıl s̄ik omal ma agn̄igab won ak, ‘Yad Jisas nop ma n̄ip̄in,’ agił, ȳij omal nok̄im we ñin̄igan̄,” agak m̄in̄im ak n̄ijek, map̄in̄ gek, s̄il k̄ib agak.

15

*Jisas nop dam Pailot m̄idek dad amniłak
(Mat 27:1-2,11-14; Luk 23:1-5; Jon 18:28-38)*

1 Kislīm sek, b̄i God nop tap sobok gep b̄i k̄ib okok l̄il, b̄i lo m̄in̄im ag ñeb b̄i okok l̄il, b̄i m̄in̄im t̄ig b̄ilokep okok l̄il, Juda Kansol b̄i k̄ib okok maḡilek l̄il, maḡilek m̄in̄im ag b̄im gił, Jisas nop nag l̄il, dam gapman b̄i k̄ib Pailot m̄idek s̄iñak dad amniłak.

2 Dad amel, Pailot Jisas nop agak, “Nak Juda bin b̄i kiñ k̄iri ak akan̄?” agak. Agek, Jisas agak, “Me nak apan me ak,” agak.

3 B̄i God nop tap sobok gep b̄i k̄ib okok Jisas m̄in̄im k̄ib agił m̄in̄im ke ke kon̄ai nep aglak.

4 Nıg gek, Pailot Jisas nop agak, “Nep mìnım konjai agebal ak, nak pen mìnım ognap ma ageban aŋ?” agak.

5 Agek, Jisas pen mìnım ma agek, Pailot gos par yib nep nıŋak.

Juda bin bı̄ okok aglak, “Jisas nop mab bak alaŋ ñag pak lan!” aglak

(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Jon 18:39-19:16)

6 Pen Juda kai Pasopa ñin kib ak apek, per amıl Rom gapman bı̄ kib Pailot nop ag nıŋel, krop bı̄ nagıman kiri ag nıŋölögipal bı̄ ak nep yokop ag söŋ yokolögip.

7 Pen mınék nıbak, bı̄ alap yib ne Barabas bin bı̄ ognap dıl, Rom gapman eip pen pen gıl, cip ñag pak lı̄lak rek, krop mıñ lel mı̄delak.

8 Bin bı̄ okok ap mogım gıl, Pailot nop bı̄ nagıman per ag nıŋölögipal rek ag nıŋel,

9 Pailot krop agak, “Juda kin kib nıbi ak, nıbep wı̄sib yoknım aka?” agak.

10 Tari gınig: Pailot ne ke nıŋak, bı̄ God nop tap sobok gep bı̄ kib okok, Jisas nop yokop mı̄lik yapek, nop dap ñı̄lak.

11 Pen bı̄ God nop tap sobok gep bı̄ kib okok, bin bı̄ okok krop aglak, “Pailot nop agem, Jisas mer, Barabas nop wı̄sib yoknımın,” aglak. Nıg gel, bin bı̄ okok Pailot nop aglak, “Barabas nop cınop wı̄sib yokan,” aglak.

12 Nıb agelak, Pailot agak, “Nıb apım ak, pen bı̄ nıbaul nıbi Juda kin cın apım ak, nop tari gınim?” agak.

13 Agek, kiri mìnım bleble gıl aglak, “Nop mab bak alaŋ ñag pak lan!” aglak.

14 Agelak, Pailot agak, “Ne tari gi t̄mel gek, nop niğ ḡinim?” agak. N̄ib agek pen k̄iri bleble ȳib gił aglak, “Mab bak alanñ ñag pak lan!” aglak.

15 Pen Pailot, m̄inim k̄ilis aglak n̄ibak d̄ıl, bin b̄i okok k̄rop tep gañ, agıl, Barabas nop yokop ag yokıl, b̄i ne ognap k̄rop agek, Jisas nop nag l̄ıl, tapın magıl paklak. Jisas nop pak dai juel n̄iñlig gi, Pailot agak, “Nop dam mab bak alanñ ñag pak l̄ım,” agak.

*Ami b̄i okok Jisas nop ag julak
(Mat 27:27-31; Jon 19:2-3)*

16 Ami b̄i okok, Jisas nop dam gapna Pailot karıp ne m̄igan eyañ dad amıl, b̄i yakam k̄iri magılsek k̄rop s̄ık agel apelak,

17 walij lakañ parsek alap, gapman b̄i k̄ib okok tol gi m̄ideligipal rek Jisas nop t̄im ñıl, tap ñu ñu sek ognap t̄ik dapıl, kiñ tol gi pal usajıl bad rek alap gił, nop nabıç alanñ tol gi ñılak.

18 Tol gi ñıl, Jisas nop aleb aleb ñılıg gi aglak, “Nak Juda kiñ k̄ib per nep m̄idenim̄in!” aglak.

19 N̄ib agıl, yır d̄ıl, nabıç nop pakıl, nop k̄iñik ñag ñılak. M̄idek ulep s̄ıñak kogım ȳimıl, k̄iri kiñ nop gölügipal rek, nop k̄ibor k̄ıyan giłak.

20 Nop niğ gił ag juıl, walij lakañ parsek nop t̄im ñılak ak tiğ ju yokıl, walij ne ke ak ȳim ñıl, mab bak alanñ ñag pak l̄ıñig dad amnılak.

*Jisas nop mab bak alanñ ñag pak l̄ıñak
(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)*

21 K̄iri nab s̄ıñak amlıg gi, Aleksada Rupas mamıl mal nap k̄iri Saimon, Sairini taun n̄ib b̄i ak, okok gi tagıl, apıl Jerusalem amnıg amek ak,

nop nabın̄ pakıl, kılıs gıl, aglak, “Jisas mab kros ak dı ka gıl dad nonj!” agel, dıl kırop eip amnak.

²² Nıg gıl amił, Jisas nop damıl karıp lım sıñjak mıñim yıb yıb Golgota agölögipal kau sıñjak amjaklak. Golgota mıñim wagın ak “Cıp Nabıc Cög Tıñıl.”

²³ Amjakıl, kiri nıg wain alap dıl, marasın mö apal ognap dı pıñıl adık madık gıl, Jisas nop nıłak pen ma nıñak.

²⁴ Jisas nop mab bak alan̄ ñag pak lıl, walıj nop okok dıl, nonım lı ke ke dıñıg, sadu rek gılıg gı dıłak.

²⁵ Pıb kıslım sek lım gı yokıl yokop sıñeped alan̄ owak won ak, Jisas nop mab bak alan̄ cıpıl pak lılak.

²⁶ Cıpıl pak lıl, tari gıñıg ñag pak lılak mıñim ak, mab kros bak ar alan̄ ñu kıl tıklak:

JUDA KAI KIN KIRI ME AUL.

²⁷ Mınek nıbak, bı tap si dep omal ak rek nep ñag pak lıłak, alap ñıñ yıpıd gıl pıś kıd, alap ñıñ anıdken pıś kıd.

²⁸ Gılak nıbak, God Mıñim ak ñu kıl tıklı, gıñıgal aglak rek nep gılak. Mıñim nıbak ñu kıl tıklı aglak, “Nop nıñel, bı tap tımel gep alap rek lıñıgab,” aglak.

²⁹ Bin bı okok ap ran ap yaplıg gı, Jisas nop nıñıl, nabıc gor mar gıl, nop ag julıg gı aglak, “Nak, ‘God sobok gep karıp ak tıb wal gıl, ñıñ omal nokım kauyan gı lıñıgain,’ agnak ak,

³⁰ mıñi nak ke gıl, mab kros bak alan̄ kırıg gıl, lım wagın eyan̄ yapıł komıñ ammonj,” aglak.

³¹ Bı God nop tap sobok gep bı kıb okok abe, bı lo mıñim ag ñeb bı okok abe, Jisas nop ak rek

nep ag julig gi, kiri ke nep pen agek pen agek gił aglak, “Bin bi ognap krop gek komiñ amniłak ak pen miñi nod ke gek komiñ amniñiñ rek ma lıp.

³² Ne per agip, ‘Isrel bin bi Mesaia midebin, Isrel Kiñ midebin,’ agip rek, miñi nop mab kros bak siñ alan cipil pak lipal ak, ne ke ak rek nep warikil wagin eyan yapıł siñaul apek, niñil niñid agip, agił, nop niñ dinigabin,” aglak. Pen bi Jisas eip ñag pak lıłak omal Jisas nop ak rek nep ag jurek.

Jisas kimak

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

³³ Piñ nab siñepel owak won ak, kislım gił, mid damıl, piñ kim gak won ak kauyan melik gak.

³⁴ Melik gek niñlig gi, Jisas meg miğan dap ranıl, sık agił agak, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” agak. Hibru miñim agak niňbak miñim wagin ak, “God yad. God yad. Yip ti giñig kırıg gipan?”

³⁵ Agek, bin bi ulep niň siñak midelak okok niñil aglak, “Niñim! Ne Ilaija nop sık ageb,” aglak.

³⁶ Pen bi alap tap sain matres rek bad alap dił, niň wain mani sıkol taupal miğan eyan tauıl, Jisas nop ñen niñan, agił, gamıl par alap di kabis niagıl, midék ar alan niñlig gi, agak, “Cin niñ midon, Ilaija apıl, nop tig asık dap lı̄m wagin eyan liniğab aka?” agak.

³⁷ Niň agił, niñ midel niñlig gi, Jisas sık kib agił, ake bad kır gak.

³⁸ Won niňbak nep, walij par kib God sobok gep karip magił niilik miğan eyan kijoñ piliñ giłak ak,

nab sığjak pak bıl bıl gıl, ke ke pıs pıs amıl mıgan yık midek.

³⁹ Bı ami okok kod midek bı kıl ak, mab kros bak nab sığaul ar sığ alan midek ak, Jisas nıb agıl kımak ak nıñıl, agak, “Nıñıl! Bı nıbaul God Nıne yıb!” agak.

⁴⁰⁻⁴¹ Bin kojai nep Jisas eip Jerusalem olak okok, apıl gol sığjak midelek. Nab nıbak, bin omal nokım Jisas nop kisen gıl wög ognap gı nöligıpal karıp lım Galili. Bin Maria omal mideker; bin yıb alog nıb omal, alap Magdala taun nıb, alap Jems Josep mamil mal nonım kiri ak. Bin alap yıb ne Salomi. Bin nıb okok magılısek nıñ midele nıñlıg gı, Jisas kımak.

Josep ne Jisas mıb goj kab mıgan sığjak tigel gak

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-55; Jon 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Josep bı Arimatia taun nıb, Juda Kansol kıl bı gep alap, God bin bı dıl kod middenigab nıñ nıbak kod midelegip. Bı nıbak, tol God nop sobok gep nıñ ak, mıñi tap gı jıñ gep, agıl, tap gı jıñ gek. Jisas kımak ak nıñıl, karıp manj dignig geb, agıl, mıñi cıp se tıg asık dam tıgel gınım, agıl, ma pırıkkak; Pailot midek ak amıl, ag nıñak.

⁴⁴ Ag nıñek, Pailot, Jisas bir kımak mınim ak nıñıl, pak ju dıl, bı ami sıkop kod midek bı kıl ak nop sıkk agek, apek, ag nıñak.

⁴⁵ Ag nıñek agak, “Mıdarık kımıl,” agak. Nıb agek, Pailot Josep nop agak, “Yau. Cıp se dam tıgel gan,” agak.

⁴⁶ Agek, Josep walıj tıd kıl alap tauıl, amıl cıp se tıg asık dap yapıł, walıj ak dı magılısek kom

kam gıl, damıl kab mıgan kisen nıb nep jırık lılak kab mıgan ak tigel gak. Tigel gıl, kab salai kıl alap tıg go ga gi damıl, cip tigel kijon ak pılıñ gak.

⁴⁷ Maria Magdala eip, Maria Josep nonım ak eip, nıñ mıdel nıñlıg gi, cip tigel gılak.

16

Jisas warıkak

(Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

¹ Juda God nop sobok gep nın kiri ak ap padıkek, Maria Magdala ak, Maria Jems nonım ak, bin Salomi ak, cip se ak wel li nıjın, agıl, amıl wel ki tep owerp ognap tau dap lel kınak.

² Mınek Sade kıslım sek warıkıl, pıb bir kisen nep liñ gi yokek, cip tigel gılak sıñak amelak.

³ Kanıb nab sıñak amlıg gi aglak, “Kab kıl cip tigel kijon pak pılıñ gılak ak, bi an tıg kılılı gi gol okok yoknıgab?” aglak.

⁴ Nıb agıl, amjakıl nıñlak, kab kıl yıb cip tigel kijon pak pılıñ gılak nıbak, bir lıñig gi amıl gol sıñak mıdeklı.

⁵ Nıñıl, kiri mıgan nıbak sıkił amıl nıñlak, bi praj walıj tıd parsek yımak alap, nıñmagıl yıpıd piş ken bısig mıdeklı. Nop nıñıl pırıklak.

⁶ Pırıkelak, kırop agak, “Ma pırıknımıb. Yad nıpin, nıbi Jisas bi Nasaret nıb, mab bak alan nıag pak lılak ak nop nıñníg apebım. Pen nıñım! Ne sıñaul ma mıdeblı. Ne mıdarık nep warıkıl amıb. Nop tigel gıl lılak kau aul ap nıñım.

⁷ Pen kasek amıl, bi ne okok Pita eip agnımir, ‘Jisas ne ned amıl Galili mıdenıgab. Ne ke nıbep

ned agak rek, n̄ibi am̄ıl nop n̄ıñnígabım n̄ıb okok,’ agnímir,” agak.

⁸ N̄ıb agek, bin okok jel gek, n̄ın tob jep jep dek, c̄ıp t̄igel söj am̄ıl k̄ırıg ḡıl, p̄ıg ḡı r̄ıkıd ag amn̄ıłak. Pırıklak n̄ıñıl bin b̄ı ognap k̄rop m̄ınım n̄ıbak ma ag n̄ıłak.

Maria Magdala Jisas nop n̄ıñak

(Mat 28:9-10; Jon 20:11-18)

⁹ Jisas k̄ımlı, n̄ın sabdan eyan ak warıkıł, ned yıb am̄ıl, Maria Magdala m̄ıdeк s̄ıñak m̄ıseñ lek, nop n̄ıñak. Pen bin n̄ıbak nop ned k̄ıjeki k̄ıyob n̄ıłık akn̄ıb ar on̄ıd ak aban̄ n̄ag m̄ıdeк n̄ıñıl Jisas ag m̄ıs yokak.

¹⁰⁻¹¹ Ne Jisas nop n̄ıñıl, am̄ıl b̄ı ne okok s̄ıl ag m̄ıdelak nab s̄ıñak am̄ıl, Jisas komıñ m̄ıdeb nop n̄ıpin, agek, k̄iri p̄ıs nep k̄ım̄ıb, agıł, m̄ınım nop ak ma n̄ıñ d̄ıłak.

Jisas b̄ı ne omal kanıb nab s̄ıñak am̄ıl nop n̄ıñrek

(Luk 24:13-15)

¹² K̄ısen pen, Jisas b̄ı ne omal karıp lı̄m m̄ıgan alap ḡı ajerek, Jisas b̄ı akn̄ıb ke rek lı̄l apıł, kanıb nab s̄ıñak m̄ıseñ lek, nop n̄ıñıl,

¹³ am̄ıl b̄ı ne ognap k̄rop ag n̄ereк ak pen, n̄ıñıd agebir, agıł, m̄ınım k̄rop ma n̄ıñ d̄ıłak.

M̄ınım tep yad ak bin b̄ı okok k̄rop ag n̄ıñım̄ıb, agak

(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23; Apo 1:6-8)

¹⁴ K̄ısen m̄inek alap me, Jisas b̄ı ne akn̄ıb agıp alan̄ tap n̄ıb m̄ıdel n̄ıñlıg ḡı, Jisas nab k̄iri s̄ıñak

misen lek, nop udin kiri ke niñel, krop ag gil agak, “Yad wariken, bin bi ognap yip misen niñil, apil niñep ag ñel, tari ginig tom agebal, ma warikip, agil gos niñipim?” agak.

15 Niñ agil, krop agak, “Niñi minim tep yad ak damil karip lim tigon tigon magilsek amil, bin bi okok magilsek ag niñiminib.

16 Bin bi an an, minim tep yad ak niñ dil, niñ paknigal okok, komin amnigal. Pen bin bi an an, minim tep yad ak ma niñ dinigal okok, God krop minim kib agek yur dinigal.

17 “Bin bi minim yad niñil, ‘Niñid ageb,’ agil, niñ dinigal okok, tap ma gep rek ognap ginigal. Kijeki kiyob niñlik tap okok bin bi krop aban linigab okok, yib yad ak agil, ag mis yoknigal. Minim yib kiri ke ak kiriç gil, minim kisen niñ ar alap ke agnigal.

18 Toi gadkol bin bi suip okok di niñel, tap alap krop gek ma kimnigal. Tap timel bin bi niñbil kimbal okok ognap niñbel, tap alap gek ma kimnigal. Pen bin bi tap ginigab okok, krop niñmagil lel, komin linigab,” agak.

God Jisas nop dil karip lim ne seb kab ar alan siñak dad amnak

(Luk 24:50-53; Apo 1:9-11)

19 Bi Kib Jisas minim niñbak krop ag miñbil juek niñlig gi, God nop dil, karip lim ne seb kab ar alan siñak dad amnak. Dad amek, God niñmagil yipid pis ar nop ar bisigak.

20 Pen bi ne okok amil, Jisas minim tep ak karip lim yimñak yimñak magilsek ag ñel amek niñlig gi, Bi Kib, minim tep yad niñid nep linimin, agil,

Mak 16:20

lxxxix

Mak 16:20

kırop eip mıdıl, kılıç ñek, tap ma gep rek okok
gılak.

MINIM KOMIN

**The New Testament in the Minimib dialect of the
Kalam language of Papua New Guinea**

Nupela Testamen long tokples Minimib long Niugini

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Minimib (Minimib dialect of Kalam)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

c3b0a7e5-6c23-5e97-9419-62054c911996